

DELOVNO SREČANJE MLADINE SOZD ISKRA V POREČU

Letošnje mladinsko posvetovanje, ki so se ga udeležili člani ZSMS iz domala vseh OO, je od petka do nedelje, 26. oktobra, potekalo v Poreču. Aktualen dnevni red, ki je vseboval prikaz gospodarskega stanja SOZD Iskra, osnov srednjeročnega plana SOZD za obdobje 1981-1985, je veliko časa namenil tudi glavnim značilnostim in težavam dela mladinske organizacije v vseh sredinah Iskre. Mladi so se podrobneje seznanili z vlogo v delovanju sindikata, niso pa se izognili tudi težavi, ki jo bo za uspešnejše delo treba čim hitreje rešiti — informiranju. Zadnjega dne zasedanja, ki se ga je udeležilo 120 mladih, je bila volilno-programska konferenca mladine SOZD Iskra. Izvoljen je bil predsednik IZTOK URBANC, sekretar MAKS ŠTROMAJER in člani nadzornega odbora. Hkrati z volitvami so mladi sprejeli poročilo o delu mladine v preteklem mandatnem obdobju, dopolnilo poslovnika delovanja ZSMS v Iskri in potrdili programske smernice za delo v bodočem obdobju.

Predsednik KPO SOZD Iskra ANTON STIPANIČ: INVESTIRALI BOMO IZKLUČNO V OBJEKTE, KI BODO ZAGOTOVILI VEČJI IZVOZ, DOHODEK IN SOCIALNO VARNOST ZAPOSLENIH!

Pot navzdol pa se tudi tu ni ustavila — zadnja definicija o višini sredstev, ki jih bo Iskra lahko porabila za uvoz, govori o 2-mesečnem poprečju iz realiziranega polletnega poprečnega izvoza. To z drugimi besedami pomeni, da je za zadnji kvartal za ce-

Osrednji govornik — predsednik KPO SOZD Iskra — Anton Stipanich.

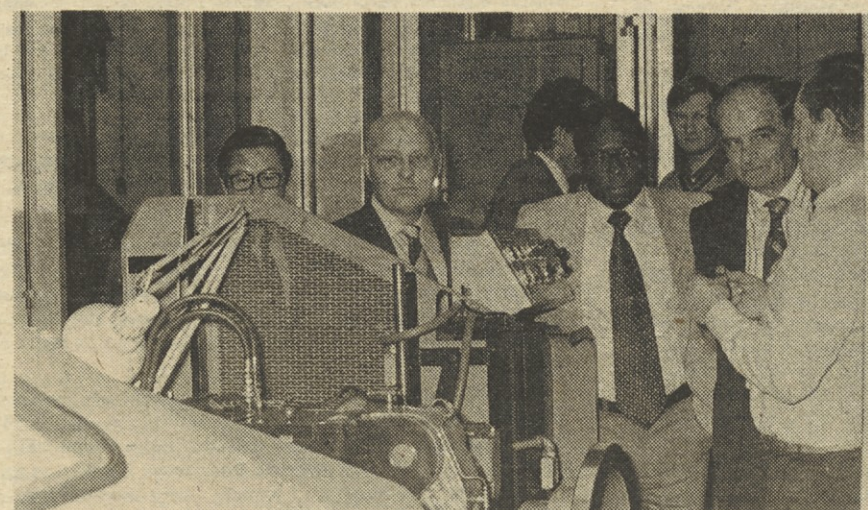
Elektromotorji iz Železnikov in TOZD Montaža iz Idrije, ki se borita s kroničnim pomanjkanjem pločevine. Za takšne pogoje je seveda značilno, da vodilni kader veliko večino časa porabi za najrazličnejše dogovore, intervencije, moledovanja ind. Zastojev ne sme biti — ali vsaj čimmanj. Kljub izredno perečim težavam s pomanjkanjem repromaterialov, pa v Iskri do današnjega dne večjih zastojev še ni bilo. To med drugim vzbuja tudi upanje, da bomo do konca leta preživeli — vsaj to, čeprav bodo rezultati brez dvoma precej slabši od polletnih!

Še vedno se vse prične in neha z uvozom. Iskra je na tem področju naredila veliko. Od lanskega 1,20 dolarja uvoza za vsakega izvoženega, je letošnji uvoz padel na poprečno 0,70 dolarja za 1 realizirani izvoženi dolar na konvertibilnem področju. Žal, kot se je izkazalo, tudi to ne bo zadostovalo — planske postavke, če bo uspelo pridobiti odvzete dolarje, bodo večinoma do konca leta izpolnjene, kar pa ne velja za načrtovane investicije.

Položaj, kakršen je, ni težaven zgolj za Iskro — ki ima trenutno domala neopredeljen položaj ne le v svetu, celo doma — temveč skoraj ni izjem.

Zapleten in napet je svetovni položaj, v težavah so republike in pokrajine, Slovenija morda celo najbolj. Omejevanje vseh vrst porabe, ki je le eden od sicer mnogo preskromnega števila konkretnih stabilizacijskih ukrepov, je še vedno zamišljena le za „bazo“. Ni dvoma, da bo brez celovitih posegov, ki bodo morali veljati prav za vse, nemogoče uravnovesiti gospodarstvo.

Naslednje poglavje, o katerem je spregovoril Anton Stipanich, so bile osnove srednjeročnega plana SOZD Iskra za obdobje od prihodnjega do leta 1985.

Iskra Elektromehanični strokovnjaki iz dežel v razvoju — Nigerije, Malte, Tanzanije, Alžirije, Tajski, Venezuele. Ivan Cvar je gostom predstavil Iskrin proizvodni program. Razgovori so potekali v smeri iskanja možnosti medsebojnega sodelovanja. Gostje so se zanimali tudi za uspešnost prodaje Iskrinih izdelkov na ostalih tržiščih, družbeni standard zaposlenih, kadrovsko strukturo in možnost izobraževanja ob delu.

Na posvetovanju mladih so bili tudi številni gosti.

Značilno za Iskro v preteklih letih je bila precejšnja letna stopnja rasti. Tako hitro naraščanje v prihodnje ne bo več možno, po sedanjih predvidevanjih bo letna stopnja v prihodnjih letih 14 %, kar temelji na 7 % čiste fizične rasti. Precejšnje povečanje pa je v številkah o načrtovanem izvozu. Ta naj bi se do konca leta 1985 potrojil, s sedanjih 500 milijonov dolarjev na 1,4 milijarde. To je brez dvoma mobilizacijska številka, ki jo bo mogoče uresničiti z domala nemogočimi naporji. Jasno je, da je veliko vprašanje ob vseh, že sedaj znanih težavah v proizvodnji, če je takšen cilj sploh realen — jasno pa je tudi, da bo morala ta številka le malo odstopati od uresničene, če bomo hoteli kriti lastne potrebe po uvozu.

Po sedanjem predlogu naj bi za investicije letno namenili 2 milijardi dinarjev, skupno torej 10 milijard. Želja je seveda veliko več, vendar neuresničljivih. Pogoji, po katerih se bomo pri vseh vlaganjih morali ravnati, so poleg tistih ki jih določajo banke, trije — vsak naložbeni dinar bo treba usmeriti v zagotavljanje večjega izvoza, večjega

dohodka in seveda večje socialne varnosti zaposlenih. Za realiziranje tudi teh, čeprav zelo okleščenih dinarjev, bo vseeno treba močno okrepiti vlogo vseh subjektivnih sil in na bistveno višje mesto postaviti pomen združevanja, racionalnega in smotrnega izkoriščanja ob neizogibnem odpovedovanju. Združevanje bo v bodoče beseda, o kateri bo brez dvoma dosti slišati. Ostalo naj bi, okvirno, na sedanji ravni, povečati bo treba le stopnjo pri inovacijah in razvoju. Slednji naj bi leta 1985 v poprečju dosegel višino 9 % celotnega prihodka — 2 % več kot sedaj. Poudariti je treba, da za npr., skupne službe SOZD Iskra ne bomo odvajali nič več kot sedaj, saj je sprejeta usmeritev do konca SR obdobja jasna — s sedanjim številom ljudi tudi v bodoče.

Združevanje bo potrebno razširiti v razširitev tržnih zmogljivosti, brez katerih kvalitetnejša rast proizvodnje ne bo mogoča, več pa bo treba nameniti tudi posodobitvi in razširitvi servisne mreže. Del sredstev bo potrebno združiti tudi za izgraditev sodobnega si-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Osnutek načrta usklajen

Smo v času priprav in sprejemanja samoupravnih sporazumov o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1981-1985. V okviru vseh teh priprav poteka tudi intenzivno usklajevanje pripomb na osnutek sporazuma na vseh ravneh in seveda tudi na ravni SOZD Iskra.

Tako je kolegij glavnih direktorjev delovnih organizacij Iskre v petek, 24. oktobra, pod vodstvom predsednika KPO SOZD Iskra Antona Stipanicha obravnaval in usklajal pripombe k osnutku samoupravnega sporazuma o temeljih planov SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1981-1985.

Vsekakor je bil z uspešno uskladitvijo in upoštevanjem tehtnih pripomb storjen prvi in tudi pomemben korak k nadaljnjemu samoupravnemu procesu, da bo tako lahko osnutek temeljev plana šel najprej na samoupravno usklajevanje v delegatskem odboru delavskega sveta SOZD Iskra, na katerem bodo delegati obravnavali in sprejeli amandmaje ter izdelali predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za naslednje srednjeročno obdobje.

Tako pripravljen predlog naj bi šel na prvo naslednjo sejo DS SOZD Iskra, ki naj bi sprejel sklep, naj posredujejo predlog SS o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1981-1985 v sprejem delavskim svetom delovnih organizacij in temeljnih organizacij združenega dela. Mak

Pospešeno šolanje zunanjetrgovinskih kadrov v Iskri

Zaradi izrednega pomanjkanja kadrov, ki se v Iskri ukvarjajo z zunanjetrgovinsko dejavnostjo, smo se po nekajletnem premoru ponovno odločili za lastno intenzivno šolanje naših kadrov. Intenzivno šolanje bo trajalo približno 3 mesece, to je 500 pedagoških ur, predavanja pa se bodo začela 3. novembra v Preddvoru.

Program pospešenega šolanja je pripravil izobraževalni center Iskre v so-

delovanju z ekonomsko in pravno fakulteto v Ljubljani. Uspelo jim je angažirati najboljše strokovnjake s področja teorije in prakse. Pri tem je treba poudariti, da bodo dali velik poudarek prav teoretičnim osnovam, naravnanim na aktualna vprašanja družbeno ekonomske in poslovne prakse s končnim poudarkom na Iskrini problematiki.

V Iskrinem izobraževalnem centru menijo, da je tak način dopolnilnega šolanja v tem primeru pravilen, saj strokovno izpopolnjevanje lastnih kadrov, ki neposredno poznajo Iskrino problematiko in imajo že določena znanja, lahko omogoči, da bomo v najkrajšem času dobili zunanjetrgovinske strokovnjake.

Na razpis za intenzivno šolanje se je prijaviло kar 44 kandidatov.

Izobraževalni center je šel še dalje — za tiste kandidate, ki niso imeli priznane formalne zunanje trgovinske registracije, je organiziral pripravljalni seminar. Udeleženci so opravljali izpite v marcu in juniju letos.

Omenili smo že, da je program šolanja v Preddvoru pripravil Iskrin izobraževalni center, pri čemer pa je temeljni nosilec izvedbe programa ekonomska fakulteta iz Ljubljane. Iskrinim slušateljem bo skupno predavalo okoli štirideset predstavnikov ekonomske in pravne fakultete. Vsak slušatelj bo prejel tudi pismeno gradivo, obsegajoče okrog 1.500 strani.

L. D.

Brez olepšav in naravnost

Poštena, odkrita in naravnost, brez ovinkarjenja povedana informacija pomeni v sedanjem političnem in gospodarskem trenutku mnogo več, kot pa še tako dolgi članki, študije, razprave, in podobno, s čemer vsakodnevno naravnost „bombandiramo“ samoupravljalce v obliki gradiva, biltenov in časnikov.

Takšno informacijo, ki je prišla ob pravem času in s pravega mesta, namenjeno pravim ljudem smo slišali iz ust predsednika KPO SOZD Iskra Antona Stipanicha na vodilni konferenci Zveze socialistične mladine SOZD Iskra, ko je govoril o sedanjem in trenutnem gospodarskem položaju tako v Iskri kot Sloveniji, Jugoslaviji in v svetu.

Trenutni gospodarski položaj je izredno težaven in storili smo vse, kar je bilo v naši moči, da zagotovimo nemoteno proizvodnjo, z njo pa seveda izvoz in pogodbene obveznosti, hkrati pa seveda tudi socialno varnost in delo vsem Iskraščanom. Vendar pa brez alarmantnosti in poudarjene dramatičnosti lahko pričakujemo tudi določene zastoje proizvodnje, zlasti zato, ker nam za zadnji mesec tega leta manjka določena vsota dolarjev za uvoz prepotrebne repromateriala, ki bi omogočil nadaljnjo nemoteno proizvodnjo do konca tega leta v celotni Iskri. Čeprav ta hip še ni videti izhoda, kje dobiti manjkajoče dolarje za uvoz, smo vseeno globoko prepričani, da bomo prebrzdali tudi te težave, ki so zunaj nas in so objektivno pogojene in tako zagotovili, da bo proizvodnja v Iskri nemoteno potekala, z njo pa tudi uresničitev tako letošnjega plana izvoza kot plana celotne proizvodnje Iskre. Kljub ugodnim polletnim gospodarskim rezultatom pričakujemo torej letošnji poslovni obračun v mejah normale, kar bo vsekakor tudi uspeh, če samo pomislimo na vse težave in probleme, ki jih doživljamo prav vsi v drugem polletju letošnjega leta.

Vse to je v mirni, stvarni in lahko razumljivi besedi povedal Anton Stipanich predstavnikom mladine iz vse Iskre in tako bo informacija naravnost in brez olepšav prišla prav do vseh mladih v Iskri, ki pa jih ni malo, saj jih je v celotnem Iskrinem delovnem kolektivu več kot polovica.

D. Ž.

Preusmeritev proizvodnje in večji napor za izvoz

Vnovič pišemo, to pot obširneje o prvem obisku in pogovorih predsednika in nekaterih članov KPO SOZD s člani KPO in direktorji TOZD naše delovne organizacije Avtomatika. Tudi v tem sestavu se bo treba kljub široki in stvarni razpravi, omejiti zgolj na najbolj ključne probleme, katerih v delovni organizaciji, kakršna je DO Avtomatika prav gotovo ni malo, od njihovega učinkovitega razreševanja pa sta nadaljnja rast in napredek Avtomatike še kako odvisna. Pri tem ne gre prezreti dejstva, da so v tej delovni organizaciji v zadnjem času posvečali veliko pozornosti, dela in časa svoji samoupravni organiziranosti v želji, da bi le-ta nudila vsem 12 TOZD kar najboljše osnovo za hiter nadaljnji razvoj DO in izpolnjevanje odgovornih in zahtevnih nalog na področju avtomatizacije.

Veliko so sicer že, vendar pa v celoti še niso dosegli potrebne enotnosti v pogledu proizvodnega programa, saj povsod še ni prevladalo spoznanje, da ni moč vztrajati pri nekaterih dosedanjih programih, pač pa proizvodnjo preusmeriti, oz. preobraziti tako, da bo z uvajanjem novih tehnologij Avtomatika prevzela mesto, ki ji gre in bo v prihodnje še odločneje prodrla v izvoz, saj jo spričo prejšnje, če ne celo velike odvisnosti od uvoza vrste reprodukcijskih materialov, edina perspektiva, proizvajala to, s čimer se bo lahko še bolj uveljavila na področju izvoza, tako elementov, kot tudi sodobnih sistemov v celoti.

Razprava ni toliko temeljila na številkah iz osnutka samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnih načrtih za obdobje 1981—1985, kot o tem, na katerem področju dejavnosti Avtomatike je treba storiti najbolj odločne korake, da se bo le-ta razvijala še hitreje in uspela v dejavnostih, za katere ima ob smotni izbiri znanja in sredstev tudi največje možnosti.

Za sisteme v prometu je razumljivo, da jih je treba zadržati in še nadalje razvijati, spremljajoč inovacije in predvsem stremeč tudi za večjim izvozom. Spoznati je treba nujnost za nadaljnje razvijanje avtomatizacije v industriji, saj tudi s temi programi Avtomatika lahko odigra pomembnejšo vlogo, tako v državi, kot tudi v izvozu. Dosedanji razcepjenosti na področju energetike gre zahvala, da tu Iskra ni dosegla več, čeprav je to področje, kjer bi se lahko dobro uveljavili. Veliko več bi morali storiti tudi na področju zaščite. Prav pri alarmnih napravah bi spričo možnosti, ki so v Iskri

morali doseči to, da bi se na trgu pojavili s kompletno ponudbo, sicer bi se utegnili pojaviti konkurenca in zasenčiti vse doslej doseženo v tej dejavnosti.

Razprava je znova poudarila nujnost ustrezne preobrazbe proizvodnje, zasledujoč pri tem večje izvozne cilje, kar še zlasti velja za izvoz sistemov, pri čemer kar nekako manjka poguma, čeprav nekaj izkušenj dokazuje, da bi se tu lahko Avtomatika dobro uveljavila na tujih tržiščih in s tem odločilno izboljšala svojo devizno bilanco.

Seveda je preobrazbo proizvodnih programov treba dosledno izpeljati že od samega razvoja pa dokončne faze. Znanja za dosego takšnega cilja je dovolj, nujno potrebno pa bi bilo vložiti v ustrezno opremo določena sredstva, kajti ob obstoječi opremi razvoja ni mogoče hitreje uresničevati tako začrtanih nalog.

Seveda bo preobrazba proizvodnih programov terjala tudi precejšnja investicijska vlaganja. Dokaj ambiciozna so za to predvidevanja v Avtomatiki, pri čemer pa, kot se je pokazalo v razpravi, bi bilo pri vlaganjih treba več nameniti za stroje in opremo, manj pa za objekte. Vlaganja pa so dejansko nujna, sicer je edina možnost — zastati.

Vsa nadaljnja prizadevanja pa je nedvomno pri preobrazbi programov treba zlasti usmeriti v povečanje izvoza, saj so na domačem trgu možnosti omejene.

Delovno organizacijo Avtomatiko in dvanajst vanjo vključenih TOZD v naslednjem obdobju nedvomno čakajo zahtevne, a pomembne naloge in če jih bodo dobro zastavili, bo njena nadaljnja pot — uspešna.

—J. C.—

Na razgovorih o srednjeročni usmeritvi IEZE.

Značilnost prihodnjega srednjeročnega obdobja: gospodarnost, profesionalizacija, sodoben program

„Naša delovna organizacija, Industrija elementov, bo v srednjeročnem programu 1981—85 proizvajala vse več profesionalnih elementov in manj za široko potrošnjo. Proizvodni program imamo dobro zastavljen za to smer, zlasti na področju polprevodnikov, hibridnih vezij in feritov,“ je dejal predsednik KPO IEZE Stane Kovačič ob začetku razgovora za usklajevanje srednjeročnega načrta med IEZE in SOZD Iskra. Pogovora so se udeležili vodilni družbenopolitični in poslovodni delavci SOZD in DO, oba kolegijška poslovodna organa in direktorji TOZD Industrije elementov. Pogovori so bili v trboveljski Iskri v sredo popoldne, 22. oktobra.

Anton Stipanič, predsednik KPO Iskre je na začetku pohvalil predlog Sporazuma o srednjeročnem načrtu. Dejal je, da je naravnost na vse večji izvoz, ki bo do leta 1985 po načrtu dosegel vrednost 45 milijonov dolarjev pravilna, saj bodo tako v IEZE dosegli sorazmerje med izvozom in uvozom 2:1.

Igor Pompe, član KPO IEZE za programsko — razvojno področje je naštel glavne značilnosti programov, ki jih bodo v IEZE proizvajali v srednjeročnem obdobju in nove izdelke, ki jih razvoji posameznih TOZD pripravljajo. Predvsem je značilnost razvoja združevanje sredstev za stra-

teške projekte in raziskave. Novo je tudi sorazmerno veliko vlaganje v razvoj, v začetku 7,6% celotnega prihodka, ta odstotek pa se bo večal do konca srednjeročnega obdobja.

Sicer pa je bilo iz pogovorov razvidno, da imajo v IEZE pripravljen za srednjeročno obdobje vsestransko tržno obdelan sodoben program, ki se prilega našim Iskrinim načrtom, načrtom jugoslovanske elektronske industrije in potrebam na svetovnem trgu. Novi proizvodi, ki jih, ali začnemo proizvajati, ali pa jih bodo v letih 1981—85 so tehnološko zasnovani z najsodobnejšo tehnologijo, imajo potrebno kvaliteto in zanesljivost, da lahko ustrezajo potrebam profesionalne elektronike. Tak kvaliteten razred pa zagotavlja prodajo doma in v izvozu. Predvsem pa ta program ne predvideva večjih vlaganj, vsaj v večini primerov ne. Sicer pa je IEZE v preteklem srednjeročnem obdobju mnogo investirala v Mikroelektroniko, Ferite, Potenciometre, Hibride, Industrijsko elektroniko, Elektrolite in Polprevodnike tako, da ima soliden štart v prihodnje srednjeročno obdobje.

Keramični kondenzatorji v Žužemberku bodo v letu 1981 štartali z redno proizvodnjo multileyerja, naslednja leta pa bodo šli v proizvodnjo novi izdelki: singlelayer, cel spekter varistorjev, profesionalnih trimerjev in seveda nadaljevali bodo z dosedanjim programom. Poudarek pa bo na avto-

matizaciji proizvodnje in visoki produktivnosti ter profesionalni kakovosti.

V Polprevodnikih v Trbovljah bodo nadaljevali z dosedanjim programom in uvedli več novih izdelkov s področja polprevodniške tehnike, zlasti bodo povečali asortiment močnostnih diod, nekaterih transistorjev in realizirali program sončne celice. Sicer pa ima ta TOZD daleč večje povpraševanje na trgu od možnih zmogljivosti.

V mokronoških Elektrolitih, ki so pravkar odprli novo tovarno s najsodobnejšo proizvodno opremo, bodo dvignili storilnost in izkoristili možnosti, ki jim jih daje avtomatika in uvedli nekaj novih elektrolitskih izvedenk v proizvodnjo. Razširili bodo tudi svoje mednarodne kooperacije.

V Feritih pa bodo nadaljevali s profesionalizacijo svoje proizvodnje, ki jim je zelo uspela v preteklem srednjeročnem obdobju, zlasti bodo profesionalizacijo razširili na program navitih komponent in začeli s proizvodnjo karbonilnih jeder, morda bodo vključili v razvoj tudi raziskave o magnetnih mehurčkih in magnetnih trakovih.

TOZD Magneti je sredi investicije za širitev proizvodnih zmogljivosti. V tej tovarni bodo uvedli v redno proizvodnjo alnico magnetne, magnetne iz redkih zemelj, magnetne brez kobalta, vidia trdine in še nekatere izdelke.

TOZD Upori v Šentjerneju bo nadaljeval s klasičnim programom, razširil pa bo proizvodnjo sodobnih ogljikovih uporov in metalfilm uporov. Lotili se bodo tudi miniaturizacije, ki je zlasti na izvoz zelo aktualna. Misli pa bo treba na še večjo produktivnost na bazi avtomatike.

V TOZD Potenciometri in hibridna vezja pa dajejo vse več poudarka konjunkturam hibridnim vezjem, ki so

jih proizvodno osvojili lepo število, ne manjka pa jim trga zanje. Povečali bodo kapacitete ogljikoplastnih potenciometrov, uvedli proizvodnjo trimerjev, to se pravi profesionalnih potenciometrov. Uvedli bodo serijsko proizvodnjo kazalnikov (displayev) in varilnih čelad na tem načelu.

TOZD Industrijska elektronika v Kostanjevici pravkar zaključuje investicijo v nove proizvodne prostore in bo v srednjeročnem obdobju ostala zvesta proizvodnji podsklopov v IEZE narejenih elementov, za katere je vse več zanimanja. Lotili se bodo tudi mednarodne kooperacije s poljsko firmo Unitra.

V TOZD Specialni elementi bodo razširili proizvodnjo in zanje je najbolj značilen prodor na tuji trg, kamor doslej niso prodajali.

Mikroelektronika bo z drugo fazo investicije prešla na redno proizvodnjo. Celotna Iskra pa bo morala več prispevati za realizacijo programa, saj IEZE je in ostaja le organizacijski in tehnični izvajalec te strateške Iskrine naloge.

TOZD Keramika v Vižmarjih pa se vse bolj otepa z izgubami. Ker je edini dobavitelj keramičnih nosilcev za Keramične kondenzatorje in Upore, je njena neuspešnost na področju poslovanja, še bolj pa v proizvodnji, vse bolj moteča. Ovira normalno delo finalistov. Zato so na teh pogovorih predlagali, da se mora stanje v tej TOZD nemudoma normalizirati, čeprav z najostrejšimi ukrepi. Drug predlog pa je bil, da se sedanja keramika razdeli. Proizvodnja VF keramike naj bi postala del proizvodnje Keramičnih kondenzatorjev, PK keramike pa bi bila obrat Uporov, za katere proizvaja polizdelke. O tem bo seveda odločal kolektiv te TOZD in njene družbenopolitične organizacije.

Dogovorili so se tudi, da stroški za Skupne službe SOZD Iskra ne bodo rastle, celo znižali se bodo. Seveda pa bo razširjena in bolj agresivna zunanja trgovina zahtevala večja sredstva, to pa je ob večanju izvoza gotovo nujno.

KF

Vodilni delavci Iskre in IEZE so si ogledali proizvodnjo polprevodnikov.

To ugotavlja posebna komisija predstavnikov republiškega sindikata za delo, skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zveze izumiteljev Slovenije. Doslej dela tako 15 strokovnjakov zelo uspešno, neprestano pa se priključajo novi interesi.

Ob tej priložnosti velja omeniti delo centra za tehnološke inovacije NOVUM v Ljubljani, katerega ustanovitelja sta Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije in Zveza izumiteljev Slovenije, zagonsko posojilo ob ustanovitvi leta 1972 pa je posodil sklad Borisa Kidriča.

Po začetniških težavah se je NOVUM uveljavil pri prenosih tehnologije iz zelo velikih fondov obstoječega tehnološkega znanja v proizvodnjo, na različna področja združenega dela in delno tudi zasebnim obrtnikom. V zadnjem času se razvijajo posli s prenosi tehnologije v druge republike, zlasti na nerazvita območja.

Na NOVUM se vsako leto obrača na stotine avtorjev inovacij s svojimi predlogi in inovacijami, ki jih v velikem številu uspeva plasirati raznim koristnikom. Letno se sklene več kot 100 pogodb in v letu 1979 je NOVUM izplačal avtorjev več kot 20.000.000 dinarjev nadomestil. Pri tem NOVUM ne zbira dobičkov (po nekaterih odčitkih „pobira mastne provizije“), ampak mora poslovati skrajno varčno, da uspeva pokrivati poslovne stroške in družbene obveznosti, pri tem pa zadržati nizke režijske stroške za svoje delo, da je prenos tehnologije čim ugodnejši za avtorje in za združeno delo.

3. Glavno področje delovanja društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav in njihove zveze ostaja slej ko prej organiziranje in širjenje množične inventivne dejavnosti v TOZD in DO, kot ene izmed najbolj jasnih pa tudi koristnih oblik neposrednega samoupravljanja in sodelovanja delavcev pri gospodarjenju v združenem delu. Kot že omenjeno, smo v preteklem obdobju iskali in razvijali različne oblike delovanja ter tudi ugotovili, kdaj smo bili najbolj uspešni. Iz tega naj bi uveljavili bodoče načine dela in na teh osnovah izdelali programe za naslednja leta.

Če hočemo v sleherni TOZD in v sleherni delovni organizaciji pomagati pri ustvarjanju potrebne ustvarjalne klime, moramo neprestano z njimi, sodelovati predvsem v dveh smereh: v TOZD in delovnih organizacijah in v širšem prostoru.

3. 1. V TOZD in delovnih organizacijah moramo pomagati, da delavci sprejmejo spodbudne in življenjske samoupravne akte o množični inventivni dejavnosti in da jih bodo občasno dopolnjevali vzporedno z razvojem.

Tudi ustanovitev in uvajanje strokovne službe za inovacije, pa njeno delovanje, če je že uvedena, zaslužijo naše neprestano sodelovanje, k

ustvarjalnemu delu nagnjene delavce je treba podpirati in jim posebno pri prvih predlogih pomagati. Avtorje je treba informirati, kako naj obdelujejo razne naloge, kje lahko dobijo strokovne informacije, literaturo in podobno.

Veliko pomenijo osebna poznanstva med avtorji, da se povezujejo pri svojem delu. Naloga društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav je tudi informirati druge delavce o pomenu inoviranja proizvodnje in pisati v glasila delavcev v združenem delu o doseženih rezultatih.

Na zborih delavcev, sestankih sindikata, mladine, zveze komunistov je treba poudarjati naloge in pomen množične inventivne dejavnosti ter poročati o doseženih uspehih in neuspehih. Dobre delavce — inovatorje je treba pridlagati v organe samoupravljanja in delegacije, zanje pridobivati priznanja, odlikovanja in nagrade; posebno ob uspešnih inovacijah, s katerimi se vpliva v večji meri na boljše rezultate dela. Pomembni pa so tudi obiski v drugih kolektivih, izmenjava izkušenj in podobno.

4. 2. Zunaj TOZD in DO so v merilu krajevne skupnosti in občine številne naloge za delovanje društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav, ki so pomembne za dober uspeh množične inventivne dejavnosti. Pri tem gre za sodelovanje društev v koordinacijskih odborih za inovacije v občinah ali v regijah.

Njihovo delo je v populariziranju množične inventivne dejavnosti in njenih rezultatov v javnih glasilih, po radiu in televiziji. Poiskati je treba možnosti, da se vsako leto, glede na lokalne pogoje, tudi z razstavami ali manjšimi prikazi predstavi uspehe tega dela delovnim ljudem in občanom. Za večje delovne organizacije je priporočljivo organizirati udeležbo na razstavah inovacij v republiki.

Pri razstavah tovarn na komercialnih ali strokovnih sejmih je treba posebej prikazovati uspele novosti in dosežke kot rezultate lastne ustvarjalnosti. Na pomembnejše razstave je koristno organizirati strokovne ekskurzije. Najbolj zaslužnim avtorjem pa je treba omogočiti tudi obiske posameznih razstav na tujem.

Iz naštetega izhaja, da za razmah množične inventivne dejavnosti ne zadošča samo uvajanje samoupravnih odnosov med TOZD in inovatorji v njih. Veliko večje uspehe se dosega, če se v vsa ta prizadevanja pritegne tudi TOZD in delovne organizacije, saj gre za vrsto pomembnih nalog, ki jih posameznik največkrat sam ne more izpolnjevati. Najenostavnejša oblika za urejanje teh odnosov je pač samoupravni sporazum med delovno organizacijo in društvom, ali njegovo sekcijo v tovarni, ki

vsebuje že našete in podobne naloge, ki jih društvo opravlja v tovarni in zunaj nje.

Opravljanje del in nalog po takem sporazumu je treba vezati dohodkovno in to neposredno na uspehe množične inventivne dejavnosti, kot to delajo že vrsto let na Jesenicah. O uvajanju take oblike povezovanja in vključevanja društev v organiziranje in širjenje množične inventivne dejavnosti, se dogovarjamo že eno leto na raznih krajih in upamo, da bo to vsestransko koristno, saj so to pobudo povsod pozitivno ocenili in obljubili podporo.

V nekaterih tovarnah (v štirih tovarnah v Celju) so izumitelji že ustanovili društva, ki delujejo v naznačeni smeri, v več krajih pa ustanovitev društev izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav pripravljajo. Po zakonu o društvih zahteva ustanovitev društva deset podpisnikov za prijavo pri pristojni občinski službi za notranje zadeve, seveda ob predhodnem soglasju občinske konference SZDL, ustanovni občni zbor pa izvoli potrebne organe društva.

Vzorčna pravila za ustanovitev ima Zveza izumiteljev Slovenije. Društvo, v katerem se zbirajo inovatorji in drugi delavci, ki bi radi sodelovali v množični inventivni dejavnosti, je pravna oseba. Upravičeno je sklepati z delovno organizacijo, v kateri deluje, omenjene dogovore in samoupravne sporazume.

Med nalogami društev je tudi sodelovanje v občinskih in regionalnih koordinacijskih odborih za inovacije, kjer so posebno aktivne občinske raziskovalne skupnosti, ki načrtujejo svoje delo v obliki družbenih dogovorov ali podobnih aktov.

Zveza izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Slovenije mora ob taki usmeritvi bodočega dela prevzeti pripravo strokovnih materialov za delovanje društev neposredno v združenem delu, saj se neprestano sprožajo različna vprašanja, kako se lotevati nalog, ki se kažejo pri širjenju množične inventivne dejavnosti.

Ob tem ne smemo pozabiti, da zakon o združenem delu že med temelji socialističnega samoupravnega združenega dela navaja, naj delavec nenehno „izpopolnjuje svoje delovne in druge sposobnosti ter se razvija kot celovita ustvarjalna osebnost!“ (2. člen, 4. odst.).

Nagib k ustvarjanju sodi med tiste plemenite človekove potrebe, ki jih moramo vedno upoštevati kot važno prvino, s katero lahko posebno strokovnjaki prispevajo k rasti družbenega bogastva. To pa mora ostajati še naprej med osnovnimi vodili organizacije izumiteljev!

Načrt bi bil lahko ambicioznejši

V okviru razgovorov in izmenjav mišljenj, člani KPO SOZD Iskra in njihovi strokovni sodelavci te dni načrtno obiskujejo naše delovne organizacije, da bi se s člani posameznih poslovnih kolegijev Iskrinih DO pogovorili predvsem o smernicah za izdelavo srednjeročnih planov za obdobje 1981-1985 naših delovnih organizacij in usklajevanju viškov v okviru SOZD Iskra.

Tako je bil takšen razgovor 27. oktobra v DO Iskra Industrija kondenzatorjev Semič. Smernice za izdelavo srednjeročnega plana za obdobje 1981-1985 semiške DO so bile na splošno ocenjene zelo ugodno, saj temelje na stvarnih možnostih in sedanjem gospodarskem trenutku naše stabilizacije in nikakor niso, kot smo bili vajeni doslej, samo seštevek želja in hotenj.

V.d. glavnega direktorja naše DO iz Semiča ing. Vladimir Zorc je najprej na kratko obrazložil bistvo in vsebino smernic za izdelavo njihovega srednjeročnega plana, iz katerih je razvidno, da je semiška DO v tem smislu na pravi poti in da bo zapisane naloge in obveznosti v bodočem načrtu zagotovo izpolnila. Značilnosti bodočega petletnega plana je povečana rast proizvodnje za 10 do 15 odstotkov, razširitev obstoječih zmogljivosti, ki bodo zlasti prispevali k večjemu izvozu in s tem zmanjšale motnje, ki jih terja uvoz potrebnega repromateriala za proizvodnjo, zlasti še ob dejstvu, da v glavnem uvoženega repromateriala, ki ga potrebujejo v Semiču, v glavnem ni moč nadomestiti z domačimi repromateriali.

V planu je tudi zapisano, da morajo v tem planskem obdobju osvojiti najmodernejšo tehnologijo pri proizvodnji kondenzatorjev vseh vrst, dalje je treba preiti na njihovo miniaturizacijo in standardizacijo, kar vse bo seveda omogočilo boljše, večje in konkurenčnejše izvoz. Skratka, Semič čaka na področju modernizacije proizvodnje cela vrsta nalog, ki pa jim bodo kos, saj tudi sami načrtujejo in izdelujejo celo vrsto specialnih strojev za svojo proizvodnjo, kar jim omogoča manjšo odvisnost od uvožene

opreme, hkrati pa jim tudi nudi možnost, da bi postali v prihodnje tudi izvozniki in izdelovalci specialne opreme za proizvodnjo kondenzatorjev, kar bi jim še mnogo bolj povečalo devizni prihodek.

Zato je med razgovorom tudi prišlo do ideje, naj bi Semič v tem smislu bolj ambiciozno zastavil svoje plane glede izvoza svoje tehnologije pa morda tudi celotnega inženiringa za proizvodnjo kondenzatorjev, saj so že s svojim dosedanjim delom in v povezavi z znano nemško firmo AEG-Telefunken pokazali, da so postali tudi v evropskem okviru pomemben izdelovalec najrazličnejših tipov kondenzatorjev.

Seveda naj bi to specialno opremo v Semiču najprej izdelovali za potrebe Iskre same, pa seveda tudi za jugoslovanske potrebe in kasneje za izvoz, pričemer je bilo tudi rečeno, da bi ne bilo slabo, če bi se v tem smislu povezali s slovensko strojogradnjo in skupaj z njo začeli urediti izdelavo omenjene specialne opreme.

Glede kadrov, ki jih bo terjal takšen razvoj, pa so poudarili, da imajo kar 120 študentov, kar vsekakor ni malo in tudi v tem smislu kaže na pravilno usmeritev za prihodnost.

Tudi zaposlovanje v prihodnjem obdobju ne bo presegalo 2 odstotka, kar je vse v smislu in nujnosti stabilizacije ter dogovorjenih okvirov.

Iz celotnega pogovora, ki je bil odkrit, neposreden, jasen in konstruktiven, je bilo torej moč razbrati, da je DO Semič svoje razvojne plane za prihodnje srednjeročno obdobje zastavila realno in v okvirih realnih možnosti, čeprav bi morda pri vsem tem morda ne bilo slabo, če bi bili tudi drznejši v teh svojih planih, zlasti, kar zadeva lastno načrtovanje in proizvodnjo specialnih strojev in opreme.

Ob koncu razgovora pa so se vsi strinjali, da v Iskri nikakor ne smemo dopustiti nobenega dupliranja programov pa tudi ponavljanje jih ne smemo, ker preprosto za to nimamo niti ustreznih ljudi niti ustreznih sredstev. In prav zavoljo tega je potrebno usklajevanje in pogovarjanje natančno tako, kakršno je bilo pred dnevi v Semiču. D. Ž.

DO AVTOELEKTRIKA

Avtomobilski sejem v Parizu

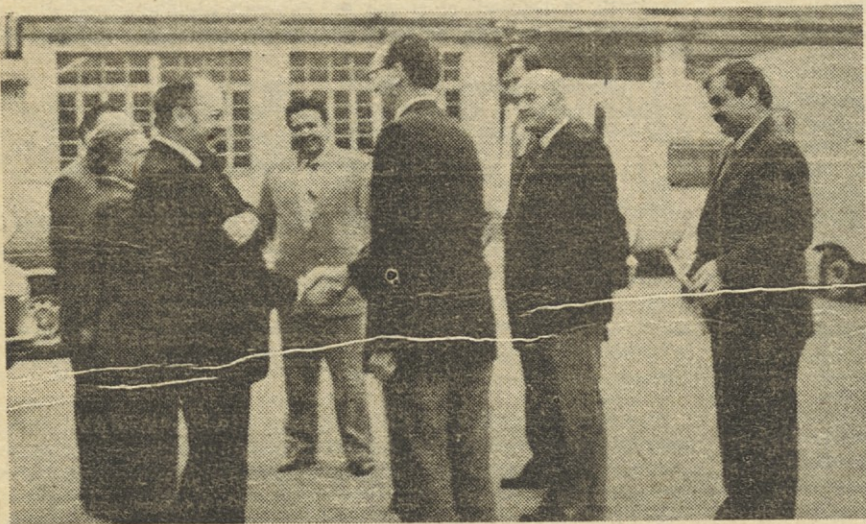
Avtomobilski sejmi so vedno zanimivi, še posebno taki, kjer se predstavijo s svojimi novostmi res vsi svetovni proizvajalci avtomobilov in njim pripadajoče opreme. Eden takih sejmov je tudi pariški salon avtomobilov, čigar vrata so se sicer že zaprla, nikoli pa ni prepozno izvedeti za novosti, ki so bile v francoski prestolnici predstavljene.

Letošnji avtomobilski sejem sta obiskala tudi dva predstavnika novogoriške Iskre in povedala, da sta opazila veliko novosti. Ne samo novi avtomobili, tudi na motorjih so bile številne novosti in izboljšave.

Pa pogledjmo, kako sta odgovorila na nekaj vprašanj v zvezi z novostmi na sejmju:

V kakšnem znamenju je minil sejem?

Salon je minil v znamenju varčevanja energije, predvsem tekočih goriv, čemur so bili posvečeni posebni prostori na razstavišču. Od razstavljalcev so na to temo izstopali Renault, Peugeot in Citroen s projekti Eva, Vera in Karin. Pri vseh je osnova izboljšanje aerodinamične oblike, zmanjšanje teže vozila ter izboljšanje karakteristik motorja s pomočjo elektronskega vžiga.

Na občinskem sindikalnem svetu v Novi Gorici je bila prejšnji petek delegacija „IGM“ iz zahodnonemškega mesta Singen. Ob tej priliki so prišli nemški gostje tudi v ISKRO - Avtoelektriko, kjer so jih sprejeli predsednik konference sindikata Drago Novak s sodelavci in pomočnika glavnega direktorja Ludvik Jelincič in Repič Zvonko. V nemški delegaciji so bili nadžupan mesta Singen g. Moerle, predsednik delavskega sveta KHD g. Walter Diez, g. Josef Emminger, g. Heinz Enz - tehnični direktor FAHR, predsednik IGM g. Reinberger Heinz in direktor gradenj mesta Singen g. dr. Ott. Potem, ko so jim predstavniki Avtoelektrike predstavili DO in SOZD Iskre, je stekla beseda o proizvodnem programu in delovni organiziranosti, zatem pa so si ogledali še proizvodnjo v temeljnih organizacijah v Sempetru.

Katere so glavne novosti sejma?

Glavne novosti na sejmju sta predstavljala novi Escort in Metro, vozili narejeni po najodobnejših merilih s poudarkom na varčnosti. Varčnost je tudi glavno geslo avtomobilske industrije, s katerim želi povečati zanimanje kupcev za avtomobil. Za največje razpisne pa je bil na ogled Rolls - Royce Spirit s ceno 900.000 frankov.

Kaj pa Iskra - Avtoelektrika v primerjavi s svetovnimi proizvajalci avtoelektrike?

Za nas je zanimiv predvsem pretek proizvajalcev avtoelektrične opreme, ki so razstavljali na posebnem prostoru. Vsi po vrsti ponujajo različne variante elektronskega vžiga s pripadajočimi elementi, poleg tega pa je bilo opaziti napredek v gradnji alternatorjev in zaganjalnikov, kjer so predstavili zaganjalnike z reduktorjem.

Kaj je bilo na sejmju razstavljenega, česar mi še ne delamo?

Prikazani proizvodni programi razstavljalcev že trdno nakazujejo bodočo usmeritev razvoja avtoelektrike, predvsem pa je opazna usmeritev v razvoj elektronike. To področje ima pri krmiljenju in informatiki v avtomobilu še veliko neizkoriščenih možnosti in v razvoj na tem področju bi se morali tudi mi aktivno vključiti.

Na katerih motorjih so bili razstavljeni naši izdelki?

Posredno smo se predstavili tudi mi. Na vozilih Citroen spodnjega razreda so bili vgrajeni naši zaganjalniki, na Talbotovih pa je bila vgrajena naša vžigalna tuljava.

Do kolikšne mere je prodrla elektronika v avtomobil?

Če še posebej omenimo elektro-

DO ELEKTROZVEZE

Kanalni prenos po kabljih in naprave usmerjenih zvez

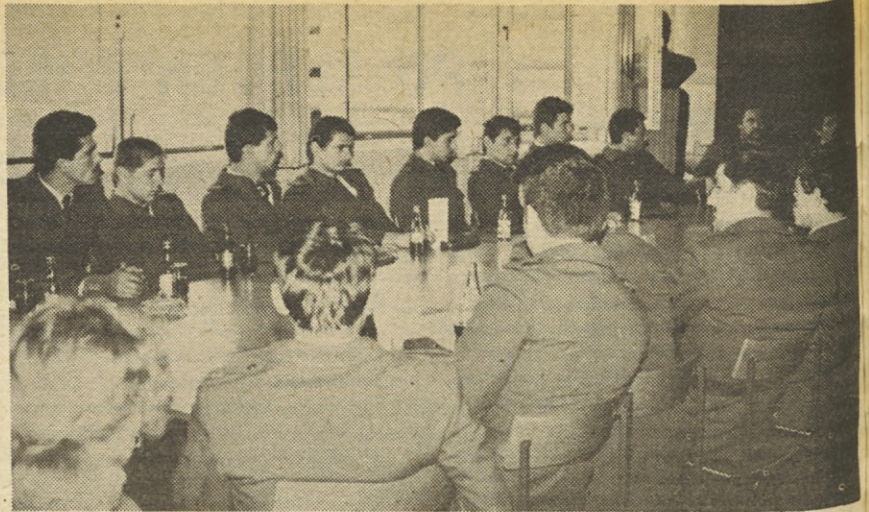
Vse večji trend povečevanja komunikacijskih sredstev je v poslednjih letih vplival na povečevanje števila prenosnih telefonskih kanalov. Na osnovi dosedanjih sistemskih konceptov in v soglasju s priporočili CCITT (Internacionalni posvetovalni komite za telefonijo in telegrafijo) ležijo javnim komunikacijam (PTT) in področnim (železnice, energetskim sistemom, službam javnih informacij, varnosti in drugim večjim delovnim organizacijam) na izbiro sistemi za prenos od nekaj desetnih do nekaj tisoč kanalov, ki se medsebojno harmonično dopolnjujejo za žični ali brezžični (radio) prenos.

Na osnovi priporočil se formirajo sistemi kot harmonični in medsebojno kompatibilni sestavi od 12, 24, 60, 120, 300, 600, 900 (960), 1200, 1800, 2700 do 10800 kanalov.

Sodobne generacije VF telefonskih multipleksnih in prenosnih sistemov odlikuje velika stopnja miniaturnosti, fleksibilnosti in kompatibilnosti, značilna zanje pa je „vertikalna“ konstrukcija izdelave naprav. Zahvaljujoč stalnemu napredku elektronske tehnologije, izpopolnjevanju sestavnih delov in načina sestavljanja funkcijskih vezij in podsestavov, so postale nove multipleksne in prenosne naprave volumensko manjše, trošijo manj električne energije, pri vsem tem pa so za neslajvejšo ter omogočajo enostavnejšo montažo in vzdrževanje.

Glede na poznani trend „digitaliziranje“ procesa multipleksiranja in prenos kanalov po principu časovne razporeditve kanalov, lahko trdimo, da bo v prihodnjem obdobju naslednjih 10 do 15 let še nadalje aktualno „analogni“ multipleksiranje in prenos kanalov po principu frekventne razvrstitve kanalov, vsaj če upoštevamo, da se ob novih digitalnih sistemih tudi analogni sistemi stalno izpopolnjujejo in bodo tako kot sedaj omogočali tudi v prihodnosti ekonomično koriščenje kanalov, oz. ustreznih frekvenčnih obsegov ter prenos netelefonskih informacij.

Sedaj pa še nekaj besed o vertikalni konstrukcijski izdelavi VSEP. Zanj so karakteristični takoimenovani stolpi; to so ozki, približno 120 mm široki in 2600 mm visoki vertikalni nosači L-profila v katere se vgrajuje t.i. vstavki naprave z vnaprej odredeno opremo funkcijskih sestavov sistema:

Skupina mladih vojakov, ki služijo vojaški rok v obmejni karavli Lokyica na Krasu, je prejšnji petek obiskala novogoriško Iskro - Avtoelektriko. Tu jih je sprejel predsednik mladih Aleksander Miljavec s sodelavci in jih po prisrčnem pozdravu pospremil v dvorano delavskega samoupravljanja. Mentor mladih, Robert Žerjal je uniformiranim fantom predstavil to delovno organizacijo, jih seznanil s proizvodnim programom in samoupravno ter tehnološko organiziranostjo, odgovarjal pa je tudi na njihova vprašanja, ki jih ni bilo malo. Zatem so se dogovorili še o nekaterih akcijah skupnega pomena, ki vežejo mlade tako v Avtoelektriko, kot v Karavli, dogovorili so se o poteku praznovanja 22. decembra, dneva JLA, ob koncu obiska pa so si ogledali tudi delovne prostore v Sempetru.

niko, gre osnovni razvoj v dve smeri, in sicer krmiljenje motorja in druga kontrola delovanje motorja in vozila. Krmiljenje motorja pomeni elektronsko krmiljenje vbrizga goriva in vžiga. Ostri predpisi glede izpušnih plinov in vse večje zahteve po manjši porabi goriva silijo proizvajalce h graditvi kompleksnih vžigalnih sistemov, ki upoštevajo veliko število parametrov motorja. Tu je verjetno največ dosegel Bosch. Pri kontroli delovanja motorja proizvajalci ponujajo veliko

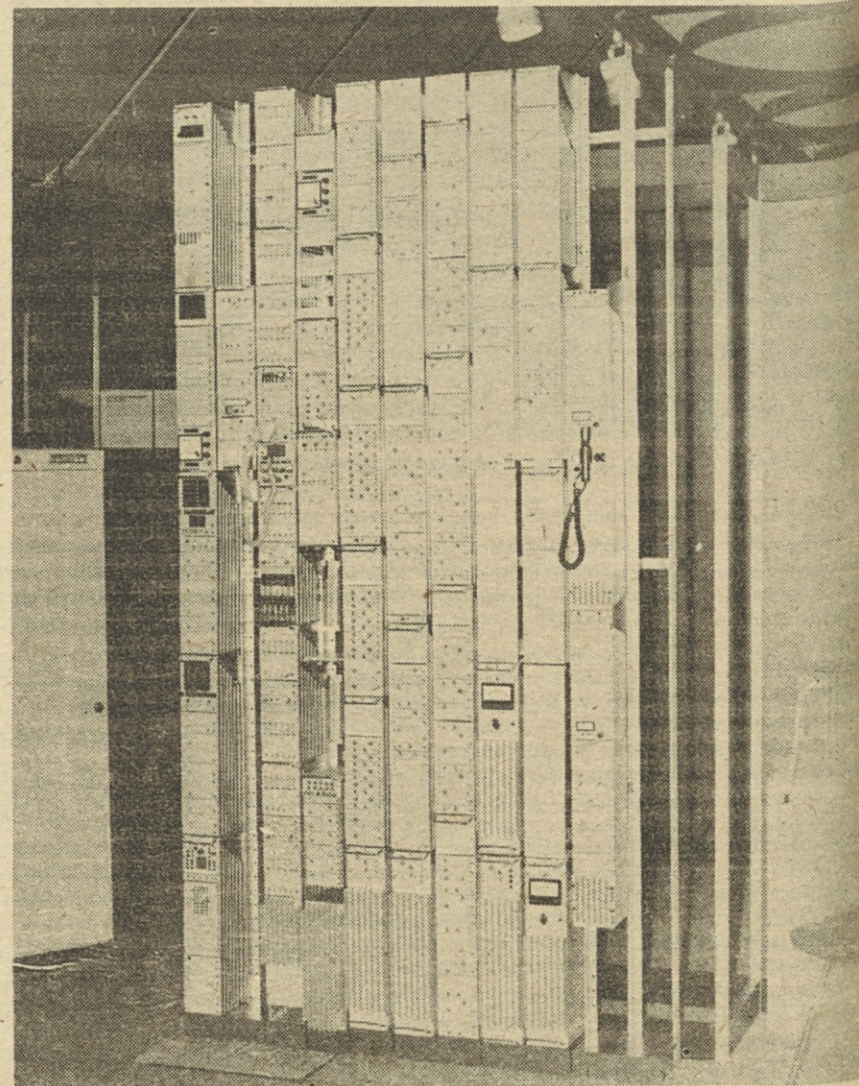
število senzorjev in kazalcev pod skupnim imenovalcem bolj varna in varčna vožnja. Naprave omogočajo kontrolo delovanja motorja pa tudi drugih delov predvsem pa opozarjajo voznika na nepravilen režim vožnje. Novost je tudi elektronsko nastavljanje hitrosti vozila na zeleno hitrost.

Splošen vtis je bil proizvesti avto z bistveno zmanjšano porabo goriva in tako še povečati zanimanje za izdelek, ki predstavlja potrebo in velikokrat tudi prestiž kupca. M. R.

sestavi multipleksnega ali linijskega dela sistema.

Za večje VF centrale, je glede na običajno razvrstitev naprav, primernejša uporaba sestavov z vnaprej odrejenimi funkcijami, n.p. stebri kanalnih in grupnih modulatorjev, tranzitnih filtrov, linijskih naprav itd.

Za manjše centrale pa je lahko ugodnejše mešano popolnjevanje stebrov, n.p. komplet multipleksa in linijskih naprav 12-kanalnega sistema „Z-12“ v enem samem stolpu. B. Č.

Na „Sodobni elektroni 80“ je Iskra predstavila kompletan sistem ISKRE za večkanalni prenos informacij po kabljih in po napravah za usmerjene brezžične (radijske) zveze, ki ga predstavljamo na zgornji sliki. V njem so vsebovane vse potrebne enote in naprave za realizacijo takšnih sistemov, vendar pa je v praksi število posameznih stolpcev prirejeno potrebam uporabnika. Pogledjmo si še namembnost posameznih stolpcev.

- v prvem in drugem stebričku je nameščen multipleksni sistem za 3 do 24 kanalov in ustreznna linijska oprema za simetrične kable,
- v 3., 4., 5., 6. in 7. stebričku se nahaja velikokanalni multipleksni sistem s kapaciteto do 10800 kanalov (oz. formiranje snopov do 10800 kanalov),
- v 9. in 10. stebričku je linijska oprema za koaksialne kable s kapaciteto 300, 900, 3600 in 10800 kanalov končna postaja za sprejem in oddajo iz in v koaksialni kabel z napravami za daljinsko napajanje vmesnih kabelskih ojačevalnikov in naprav za iskanje reguliranje možnih napak v kabelski poti,
- v 10. stebričku pa so naprave za brezžične (radijske) zveze za 24, 60, 120 oz. 300 kanalov.

Disciplina, odgovornost in smisel za varčevanje

Vsi člani delovnega kolektiva moramo zavihati rokave in z večjo odgovornostjo izvajati sprejete ukrepe za izboljšanje gospodarjenja. Ta cilj je nenehno prisoten in je tema slehernega sestanka družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Iskre Elektromehanike.

O tem so se pogovarjali tudi delegati delavskega sveta DO na 5. zasedanju, ki je bilo v petek, 24. oktobra v Kranju. Jakob Vehovec je seznanil delegate z upoštevanimi pripombami in dopolnilnimi ukrepi, ki so jih posredovale temeljne organizacije in skupne službe na predlog ukrepov za izboljšanje gospodarjenja v Elektromehaniki. Obrazložil je tudi poročila o izvajanju omenjenih ukrepov, katera so delegati prejeli na zasedanju.

V vedno bolj zapletenih pogojih gospodarimo, zato so potrebni večja disciplina, odgovornost in smisel za varčevanje. Morali bomo spremeniti svoje stare navade, je dejal J. Vehovec in opozoril na slab odnos do planiranja in omejitve uvoza. Če bomo ponavljali napake, bomo znotraj DO ustvarjali konflikte in nečiste dohodkovne odnose.

Milan Mekinda, delegat Tovarne ATC, je v razpravi predlagal, naj delavski svet opozori temeljne organizacije na probleme v zvezi s planiranjem in končno konkretizira njihovo odgovornost ter jim nakaže smernice za kvalitetne spremembe v njihovem planiranju.

V nadaljevanju je Jakob Vehovec dejal, da bo zadnja omejitev uvoza povzročila v Elektromehaniki še večje težave s preskrbo uvoznega materiala. Delegati opozarjajo, da bo novi ukrep najbolj prizadel prav tiste, ki so se v devetih mesecih letošnjega leta držali načel za zmanjšanje uvoza. Ludvik Kuhar je menil, da je treba spreminjati miselnost v naših temeljnih organizacijah. Vodstvena struktura še vedno premalo misli na to, v kako kritičnem položaju smo.

Drugo leto bo še huje. Želje po načrtovani rasti proizvodnje v Elektromehaniki v letu 1981 so v povprečju 29 %, torej nerealne.

V zvezi z izvajanjem ukrepov je bil DS seznanjen o izdelavi predloga za prenos medsebojnega prelivanja denarnih sredstev na žiro računu združenih sredstev v dolgoročno kreditiranje med TOZD. Delegati so prejeli tudi informacijo o opravljenih nalogah

na področju vzpostavitve evidence razpoložljivih denarnih sredstev in planiranja finančnih tokov.

Poročilo bi bilo predolgo, če bi pisal o vseh temah s 5. zasedanja delavskega sveta. Delegati so bili seznanjeni s poslovanjem tujih firm v prvem polletju. Kot že večkrat so tudi tokrat izrazili nezadovoljstvo zaradi pomanjkljivo izdelanih poročil; pričakujejo, da bodo v bodoče kvalitetnejša. DS je potrdil predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah organizacije dela in merilih za določanje razvida del oziroma nalog in ga dal v javno razpravo. Sporazum bo osnova za izdelavo razvidov del in nalog v TOZD in DSSS, osnutki zanje so že izdelani.

Posebno vroča je postala razprava o analizi uspešnosti uvedbe gibljivega delovnega časa. Analizo je obravnaval tudi poslovni odbor in sprejel večino predlogov službe za organizacijo in AOP, razen predloga, ki predvideva začetek evidentiranja delovnega časa ob 5.45. Tudi mnenja delegatov DS so bila deljena. Predloge in izdelano analizo bo treba ponovno proučiti, nakar bodo delegati spet glasovali o njih.

Omenil naj le še informacijo o poteku izdelave srednjeročnega plana. Temeljne organizacije imajo izdelane osnutke planov in tudi predlog sporazuma o temeljnih plana DO bo kmalu nared. Nerealni so načrti za investicijska vlaganja, temeljne organizacije bodo morale usklajevati predloge za načrte investicij. Še vedno se niso dogovorili za realizacijo skupnih in mednarodnih vlaganj na področju družbenega standarda, izobraževanja, zdravstva itd. Srednjeročni plan moramo sprejeti še letos. Roke smo že zamudili. Da bi ujeli vlak, je delavski svet terjal pospešeno nadaljevanje dela na področju planiranja.

Na naslednjem zasedanju, ki bo predvidoma okrog 10. novembra, naj bi delegati že prejeli predlog dokumenta. Komunisti pa bodo organizirali problemsko konferenco, da bi se kar najbolj tvorno vključili v omenjena prizadevanja.

A. Boc

Uspešnost izvedbe gibljivega delovnega časa

V DO Iskra Elektromehanika v Kranju smo v začetku letošnjega leta pričeli postopno uvajati gibljivi delovni čas. S tovrstnim načinom razporejanja delovnega časa naj bi prispevali nadaljnji korak k humanizaciji dela, zmanjšali število nadur ter opravičenih zamud in predčasnih odhodov z dela zaradi osebnih opravkov. Služba za organizacijo in AOP je izdelala oceno uspešnosti izvedbe gibljivega delovnega časa.

Po stanju sredi avgusta oz. za nekatero TOZD v začetku septembra je od vseh zaposlenih 5.918 delavcev delalo po sistemu gibljivega delovnega časa (59,2%). Od skupnega števila delavcev, ki delajo po GDC, jih 5.200 dela samo v eni izmenici (87,9%), po časovnih normativih dela 1.741 delavcev (29,4%), 3.878 jih opravlja individualne naloge, ki na krajša obdobja ne zahtevajo sodelovanja z ostalimi delavci (65,5%). Ti pokazatelji so po posameznih TOZD različni.

PRINAŠA PREDNOSTI IN TERJA ODGOVORNOST

Gibljivi delovni čas v razmerah, kjer je njegova uvedba smiselna in mogoča, prinaša tako osebne prednosti kot tudi za kolektiv. Zato bi bilo narobe, če bi zaradi izigravanja sistema GDC s strani posameznikov ali zaradi njegove morebitne nedorečenosti razvrednotili sistem sam.

Sistem gibljivega delovnega časa vodjem dela oz. organizatorjem proiz-

vodnega procesa nalaga dodatno koordinativno funkcijo, ki je tem bolj pomembna in potrebna, čim manj je možno neposredno meriti rezultate dela delavcev in čim bolj je delo enega delavca časovno povezano z delom drugega. Če koordinativna funkcija vodje dela izostane, potem lahko posameznik GDC izkoristi le za avtonomno razporejanje delovnega časa glede na njegove lastne potrebe in ne glede na potrebe dela. Gibljivi delovni čas pa uvajamo v znatni meri zaradi boljše izkoriščenosti delovnega časa, kar tudi pomeni, da delavec dela več časa takrat, ko ima več dela in obratno. Več TOZD ugotavlja, da se je zaradi GDC zmanjšalo število nadur, oz. izboljšala izkoriščenost delovnega časa.

KDAJ PRIČETI Z DELOM?

Že ves čas uvajanja GDC je aktualno vprašanje glede ustreznosti sedaj veljavnega časovnega zaporedja dovoljene in obvezne prisotnosti na delu. Za zgodnejši začetek dela se zavzema devet temeljnih organizacij, med njimi vse — po številu zaposlenih — največje. Hotenja za to so motivirana predvsem zaradi ranjšega prihoda na delo, kar seveda v glavnem pogojuje sistem prometnih zvez. Ali je mogoče zagotoviti pogoje, da se delavci lahko tudi ob zgodnejšem prihodu na delo ustvarjalno vključijo v delovni proces? Ob ustrezni organizaciji dela (kar vključuje tudi koordinativno funkcijo vodje dela) je verjetno možno zagotoviti te pogoje.

Zanimiva pa je soglasna ugotovitev vseh TOZD, da ni omembe vredno število delavcev, ki se niso odločili za gibljivi delovni čas, kljub temu da jim narava dela to omogoča.

REGISTRIRATI CELOTEN KOLEKTIV?

Posamezne temeljne organizacije predlagajo, naj bi registriranje delovnega časa bilo obvezno za vse zaposlene, torej tudi za tiste, ki imajo stalen delovni čas. Pobuda je v mnogem motivirana s tem, da je ob pomanjkljivi vratarski kontroli in seveda ob pomanjkljivi kontroli, oz. delovni disciplini v posameznih delovnih sredinah, mogoče prihajati na delo in odhajati z dela pred pričetkom in po zaključku obveznega delovnega časa tudi tistim delavcem, ki nimajo GDC. Registriranje delovnega časa vseh zaposlenih ni mogoče realizirati v kratkem času zaradi razmeroma dolgotrajne nabave registrirnih ur. Sploh pa ne bi bilo prav, če bi ta predlog uresničili, vzrokov zaradi katerih se je pojavil, pa ne bi odpravili.

POVEČATI ODGOVORNO VLOGO VODIJ IN DELOVNO DISCIPLINO

Dosedanje izkušnje kažejo, da smo gibljivi delovni čas uvajali s poudarjenim motivom ugodnosti in pravice, ki ga tovrstni način določevanja delovnega časa prinaša posamezniku. Manj pa smo pretehtali vse možne vplive, ki jih bo GDC imel na tok delovnega procesa. Tudi dolžnosti, ki jih dodatno dobi posameznik v sistemu GDC, smo bolj potihlo navajali.

Uvedba GDC je dala tudi pozitivne učinke, ki lahko prispevajo k boljši poslovni uspešnosti (zmanjševanje nadur). Te pozitivne izkušnje je treba vzpodbujati in jim omogočiti razvoj. To pa zahteva odgovornejšo koordinativno vlogo vodij dela in bistveno večjo delovno disciplino.

Gibljivi delovni čas ob popuščanju delovni disciplini in posameznih sredinah daje neodgovornim posameznikom idealno priložnost, da ga grobo osebno izkoriščajo. Tudi zaradi tega je potrebno zaostri disciplino in zaradi posameznikov odločno preventivno ukrepati.

(Ocena uspešnosti izvedbe gibljivega delovnega časa je bila izdelana v zvezi s sklepom 3. seje poslovnega odbora DO Elektromehanika v Kranju in v zvezi z zadolžitvami ukrepov za izboljšanje gospodarjenja, in sicer na osnovi vprašalnika, ki so ga izpolnile vse TOZD).

Po oceni povzel:
Alojz Boc

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta

PETRA REBERNIKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD TEA — Štance za izrečena sožalja, darovani venci in denarno pomoč.

hčerka Milka Snedic z družino

OD ZAMISLI DO NOVINARSKEGA PRISPEVKA

M. Meglič

INTERVJU

Zelo pomembna novinarska vrsta je intervju, ki se razlikuje od ostalih oblik in katerega osnovni cilj je, da sporoči neko aktualno dejstvo in poudari njegov družbeni pomen.

Pri intervjujih se moramo zavedati, da sprašujemo v imenu bralcev, zato ne sprašujemo samo to, kar najbolj zanima nas, temveč bralce. Navadno sodijo med „velike intervjuje“ pogovori z zelo znanimi ljudmi; do katerih „navadni ljudje“ skoraj ne morejo priti, zato je v takem primeru novinar posrednik med množico in znanim človekom, ki ga mora čim bolj vsestransko predstaviti in približati množici.

Vse bolj se uveljavljajo tudi intervjuji s čisto navadnimi ljudmi, ki so nam blizu, želimo pa jih posebej predstaviti zaradi kakšnega posebnega dogodka, uspeha ipd.

Kot pri vsakem članku, si moramo najprej izbrati temo. Le-ta mora biti zanimiva in aktualna za čim širši krog bralcev in je „rdeča nit“ pogovora. Na podlagi teme moramo seveda izbrati tudi pravega sogovornika, ki temo pozna in jo obvlada.

Temu sledi oblikovanje vprašanj. Od njih je odvisna kvaliteta intervjuja — ali bo zadel bistvo problematike ali pa bo izpustil prav tisto, kar bralce zanima. Vprašanja morajo biti postavljena tako, da bralci občutijo, da novinar temo obvlada, v nasprotnem primeru je intervju že vnaprej obsojen na propad. Izgubiti se moramo tudi druge skrajnosti, ko želimo hote ali nehoti poudariti poznavanje problematike in tako že z vprašanjem sugeriramo odgovor ali pa pustimo intervjujancu možnost odgovoriti z DA ali NE. Bralci namreč želijo odgovor pristojne osebe in jih ne zanima seveda izbrati tudi pravega sogovornika, ki temo pozna in jo obvlada.

Najboljši način, da preverimo sami sebe kot izpraševalca je ta, da vsaj prve intervjuje snemamo na magnetofonski trak. Tako bomo poslušali sami sebe in ugotovili, kje delamo največ napak.

Ob koncu še nekaj nasvetov za dober intervju. Izbrati moramo enega ali več osnovnih vprašanj, okrog katerih se bo razgovor pletel. Zapisujemo si le podatke, ki jih bomo kasneje uporabili. Razgovor ne samo zapisujemo, temveč ga tudi vodimo in usmerjamo, ne postavljamo splošnih vprašanj, temveč jasna in konkretna — taka, ki zahtevajo nove odgovore. V uvodu ne pozabimo omeniti časa, kraja in povoda za intervju.

Naslednjič: REPORTAŽA

AKTUALNA TEMA

Lahkomiselna poraba električne energije

KOLIKO NAS STANE KAVICA

Uporablja se veliko kuhalnikov za kuhanje kavice, čaja ipd. Po približni oceni porabimo za to dnevno 200 kWh. Postaviti bi bilo treba nekaj avtomatov za čaj, kavo in osvežilne pijače.

Prihranili bi lahko tudi z racionalno uporabo obstoječe razsvetljave. Luči med odmorji svetijo brez potrebe. V sodelovanju z odsekom za varstvo pri delu bi morali določiti potrebno osvetljenost v posameznih delovnih prostorih. Delavke, ki čistijo v popoldanskem času ne varčujejo, saj je osvetljeno celotno nadstropje. V garderobah, univalnicah, sanitarnih in stranskih prostorih, ki se malo uporabljajo je treba izklapljeti razsvetljavo.

Klimatske naprave so velik poročnik električne energije. Vključujemo jih le takrat, če na dela prost dan dela vsaj 40 % zaposlenih.

Kurilnica obratuje od 1. oktobra do 15. aprila. V prostih dneh bi lahko izključili ogrevanje, kadar je zunanja temperatura višja od 5 st. C.

Vodstva tovarn je treba obvestiti, kolikšna je normirana temperatura za določene oddelke, saj delavci zahtevajo poleti 22, pozimi pa 24°C. Tega poleti ni moč doseči, pozimi pa je neekonomično.

V kurilnici že od začetka obratovanja ne delajo analizatorji dimnih plinov in kalorimetri. Zaradi teh napak ni možna kontrola porabljene toplote po posameznih temeljnih organizacijah in pravičnega delovanja glede na izkoristek gorilcev.

STROŠKI NAGLO NARAŠČAJO

Še podatek o strošku za porabljeno električno energijo. Za porabo v mesecu septembru leta 1979 smo plačali 928.154 din, za letošnji september pa 1.435.170 dinarjev (samo v Savski Loki). Številke niso majhne, zato je tudi varčevanje nujno. Navedel sem kopico predlogov in načinov za varčevanje. Nemara bi kazalo pisati tudi o varčevanju v gospodinjstvih, ki postajajo vedno pomembnejši porabnik. Vendar o tem kdaj drugič.

-jz-

DO ISKRA INVEST SERVIS

Ljubljana
Trg revolucije 3

Organizac. in splošno kadrovske področje, Šmartinska 28

Na osnovi sklepa Komisije za medsebojna razmerja ISE z dne 22. 10. 80 objavljamo strokovna služba interno (za kandidate ISE) naslednja dela in naloge:

3 DELAVCE ZA IZVRŠEVANJE DEL TEHNIČNEGA DEŽURSTVA

Pogoji:

- VK elektromehanik ali elektromonter in 4 leta delovnih izkušenj pri vzdrževanju elektrostrojnih naprav,
- poznavanje metod preventivnega vzdrževanja elektro in klima naprav,
- sposobnost komuniciranja in smisel za selekcijo pomembnosti okvar oziroma nujnosti intervencije,
- možnost dela v popoldanski izmeni.

Kandidati naj vložijo pisne prijave v splošno kadrovske poslih, Šmartinska 28, do vključno 10. 11. 1980. Izbrani kandidati bodo obveščeni o sklepu Komisije za medsebojna razmerja ISE do 20. 11. 1980.

Na obisku v naši delovni organizaciji je bil v četrtek, 23. oktobra 1980 tudi Tomo Granfil, predsednik Jugoslovanske banke za mednarodno sodelovanje s sodelavci. Goste je zanimala predvsem proizvodnja avtomatskih telefonskih central, pokrivanje domačih potreb po le-teh ter njihovo uveljavljanje na tujih tržiščih.

TOZD SPREJEMNIKI, SEŽANA

Zatreti želje po uravnilovki

Napovedali smo sestavek o vsebini predloga elaborata za sanacijo sežanske temeljne organizacije, ki se že od samega ustanovnega datuma otepa s težavami. Domala vsako drugo leto v svoji zgodovini je TOZD poslovala z izgubo, zdaj pa so se končno odločili, da roditi željo presekajo. Brezkompromisno začeti znova in tovarno postaviti na trdne temelje. Ob tem samo še nekaj — že na sestanku OO ZK 15. oktobra letos, ki mu je prisostvovala delovna skupina CK ZKS, so poudarili bistvo — še tako dober sanacijski elaborat bo le svezjen papirja, če se zanj ne odločijo vsi. To pa pomeni vsakega delavca posebej, ob največjem angažiranju članov ZK, sindikata, ZSMS in ZB!

Ukrepe, ki naj bi tovarno v Sežani sanirali, so v skladu z zakonom uvrstili po poslovnem karakterju v tri osnovne skupine — posegi na proizvodnem, kadrovskem in ekonomskem področju. Skupno so jih našteali 26, vključno z realizacijo predvidene investicije, ki tudi sodi v ta okvir. Predlog ukrepov je obsežen, zato bomo izluščili samo bistvene značilnosti.

Osnovni zahtevek med spremembami, ki jih bo potrebno izpeljati v proizvodnem področju, je povečanje dohodka na delavca. Od sedanjih (lanskih) 420 tisoč dinarjev, naj bi bila letošnja vrednost 450, v prihodnjem letu pa že 540 tisoč dinarjev. To bodo v TOZD lahko dosegli s povečanjem proizvodnje ojačevalnih naprav in transformatorjev.

Za doseganje tega načrta bo seveda treba storiti več — radikalno popraviti organizacijo dela v proizvodnem procesu z združitvijo, med drugim, nekaterih proizvodnih enot, hkrati pa bistveno spremeniti odnos do razvojne dejavnosti.

Za to bo potrebno zagotoviti dovolj sredstev in kadrov, ki bodo morali neizogibno premostiti tehnološko zaostajanje za svetovnim razvojem. Sanacijski elaborat vsebuje tudi zahtevo, da se ne opusti proizvodnja radijskih sprejemnikov. Tu je seveda predvidenih vrsta dopolnitev, ki zajemajo tudi področje Hi-fi stereo sprejemnikov. Vsa prizadevanja bodo oslabljena, če ne bodo nenehno spremljali dviga produktivnosti, hkrati pa bodo morali izboljšati kvaliteto in zmanjšati izmet na tretjino sedanjega.

Ob tem bo velikega pomena tudi varčevanje z uporabljenimi sredstvi, iskanje domačih nadomestil za uvozne materiale, hkrati pa kar najbolje mogoče izkoriščati obstoječe kapacitete. S tem je seveda povezano tudi preverjanje časovnih normativov, ki jih bo treba po potrebi korigirati.

Osnovni poseg s kadrovskega področja je določitev potrebnega

števila delovnih mest v rezijskih službah in usklajevanje proizvodnih delovnih mest s prodajnimi možnostmi. Posegi pa bodo seveda veljali tudi za vodilne in vodstvene delavce. Poostri bodo odgovornost slehernega posameznika, neizogibno pa bo tudi omogočanje in seveda sproščanje večje iniciativnosti.

Poglavje reda in discipline je posebej pomembno. Mojstrsko mentaliteto bo treba čimprej odpraviti, hkrati pa odpravljati nepotrebne bolniške izostanke. S tem v zvezi je potrebno vpeljati tudi stimulatívno politiko nagrajevanja, ki bo morala biti zadosti prožna, da ne bo prevladala težnja po uravnilovki. Prav pri kadrih se zopet navezuje zahteva po dvigovanju produktivnosti — eno od pomembnih „pomagal“ bo izobraževanje ob delu, ki mu bo v prihodnjem obdobju potrebno določiti pravo mesto in ga vzpodbujati.

Problem nerealnih cen, ki nikakor niso usklajene s stroški materiala, sodi že v področje ekonomike poslovanja. Ta neskladja bo potrebno odpraviti v sodelovanju z ostalimi proizvajalci. Pomembno pri uresničevanju prodaje bo sodelovanje s prodajnim področjem, ki bo moralo sprejeti plan izpolnjevanja, v nasprotnem primeru pa seveda nositi posledice!

Nabavno službo TOZD bo potrebno organizirati do take mere, da bo kos tudi zahtevnejšim nalogam, hkrati pa urediti tudi skladiščno poslovanje. Prioritetna naloga je izdelava kalkulacij, ki mora biti v letošnjem letu opravljena vsaj za skupine izdelkov, v prihodnjem pa že za posamezne proizvode.

In na koncu, čeprav zahteva pravzaprav sodi čisto vospredje — investicijski program je del sanacijskega, zato bo treba 1. fazo v naslednjih dveh letih uresničiti. Gre za naložbeno vrednost 175 milijonov dinarjev, brez katerih bi vsa ostala prizadevanja ostala na pol poti.

SF

DO ZORIN

Dobri začetni koraki

V vsaki delovni skupnosti je predvsem potrebno, da se delovni ljudje med seboj poznajo, da poznajo delovna področja, ki se med seboj povezujejo in dopolnjujejo.

Zato smo se po predstavitvi nekaterih vodilnih in vodstvenih delavcev in organov odločili predstaviti tudi osebno izkaznico posameznih delovnih organizacij. Med njimi gotovo zasluži posebno pozornost DO Skupnega pomena ZORIN, ki jo vodi ing. Marjan Trojar. V pogovoru z njim smo dobili odgovore ne le na vprašanja iz njihove ožje problematike, ampak tudi izvedeli marsikaj, kar zadeva vse nas.

DO Zavod za organizacijo in informatiko, ZORIN je v SOZD ISKRA nova. Registrirana je bila v letošnjem januarju in se je organizirala na osnovi določil samoupravnega sporazuma o združenju v SOZD Iskra. V ZORIN so se formalno združile tri TOZD in sicer: Biro za industrijski inženiring, Center za avtomatsko obdelavo podatkov in Indok center.

Četrta TOZD katere poslovanje v okviru DO poteka enako kot za ostale TOZD, je Standardizacija.

TOZD Standardizacija prihaja kot delovna skupina iz skupnih služb SOZD. Formalne registracije še nima, ker doslej še nismo uspeli zbrati vseh soglasij Iskrinih TOZD, v zvezi s samoupravnim sporazumom o razmejitev pravic, obveznosti in odgovornosti med DSSS SOZD in Standardizacijo. To, da se nam registracija TOZD Standardizacija časovno odmika, nam tekoče predstavlja veliko oviro, ker moramo pri urejanju interne samoupravne organiziranosti vedno upoštevati to stanje in delati rešitve za prehodno obdobje. Zato pozivamo vse tiste TOZD, ki sklepa D3 SOZD od maja letošnjega leta še ni o izpolnile, da to storijo sedaj ob prejemanju tričetrtletnih obračunov.

Poslovanje vseh štirih temeljnih organizacij kaže, da smo v prvi polovici leta ustvarili okoli 36 mio din

(Nadaljevanje na 7. strani)

V devetih mesecih uspešno

Iskra Commerce je v prvih devetih mesecih prodala in opravila storitev za skupno 7.500 milijonov dinarjev. S tem je letošnji plan uresničila že 77-odstotno, lanskoletne rezultate iz enakega obdobja pa presešla za skoraj tretjino. Dobro so poslovale vse temeljne organizacije v tem kolektivu, med njimi tudi zunanjetrgovinska, ki je prodala na tuje za 33 % več kot v enakem obdobju lani, uvozila pa le za 7 % več.

USPEŠNO NA DOMAČEM TRGU

Temeljna organizacija Domači trg je v devetih mesecih prodala na jugoslovanskem tržišču za več kot tri milijarde dinarjev Iskrinih izdelkov. S tem se je uresničila letnega načrta približno za 20 %, hkrati pa je lanskoletne rezultate iz prvih devetih mesecev presešla točno za tretjino.

Prek lastne trgovinske mreže smo v devetih mesecih prodali za dobro poldrugo milijardo dinarjev naših izdelkov. Ta rezultat bi bil lahko še dosti boljši, če se ne bi v dejavnosti maloprodaje neprestano borili s pomanjkanjem nekaterih izdelkov, zlasti iz programov delovnih organizacij Široka potrošnja in Elektromehanika. Delavci v maloprodaji poudarjajo, da konjunktura na jugoslovanskem tržišču še ni popustila, čeprav je že opaziti zmanjševanje kupne moči ob zaostrenih plačilnih pogojih.

V dejavnosti domače nabave so se prav tako približali poldrugi milijardi dinarjev prometa. S tem se že skoraj povsem dosegli letošnji načrt in za polovico presešli dosežke iz enakega obdobja lani. Računajo, da bodo letošnji načrt presešli za skoraj tretjino, ob tem pa poudarjajo, da zaradi zamrznitve marž in rabatov dohodka sredstva ne naraščajo vzporedno s prometom.

Na dejavnost domače nabave v zadnjem času vse bolj tudi vplivajo različne oblike samoupravnih sporazumov, po katerih proizvajalci surovin in reprodukcijskih materialov zahte-

DO ISKRA COMMERCE

vajo povišanje cen, v nekaterih primerih celo za dvakrat. Neredko terjajo tudi kreditiranje proizvodnje, udeležbo deviznih sredstev, ali pa sovlaganja v razširjeno reprodukcijo.

VSO POZORNOST IZVOZU

Zunanjetrgovinska temeljna organizacija v Iskri Commerce je v prvih devetih mesecih prodala na tuje za 29,5 milijonov dolarjev Iskrinih izdelkov, to je za 33 % več, kot v enakem obdobju lani, izpolnitvi letošnjega načrta pa se je izvozna direkcija približala na 31 %. Najuspešnejše je Iskra Commerce prodajala na območje držav, članic sveta za vzajemno gospodarsko pomoč, nekaj manj uspešno pa na območje držav v razvoju in na razviti zahod. Prav glede trgovinske menjave z zahodoevropskimi in drugimi razvitimi deželami opozarjajo v Iskri Commerce na nekatere probleme v kooperacijskih poslih prav tako pa tudi na soodvisnost izvoza z uvozom.

Glede na lanskoletne izvozne rezultate so v letošnjem obdobju januar-september najuspešnejše izvažali iz delovne organizacije Zmaj, sledijo pa ji Elektromehanika, Avtoelektrika, Kondenzatorji itd.

ČE NE BO POTREBNEGA UVOZA

Opozorili smo že na soodvisnost med uvozom in izvozom, torej na to, da če ne bomo mogli uvažati prepotrebni reprodukcijskih materialov, tudi izvažati ne bomo mogli. Problemi z uvozom so se zaostriili predvsem v zadnjem obdobju in smo se že v tretjem četrtletju v prenekatem Iskrinem kolektivu srečevali s pomanjkanjem reprodukcijskih materialov, ponekod pa so morali za dan, dva, ali več tudi ustaviti stroje.

V prvih devetih mesecih je temeljna organizacija Zunanji trg v Iskri Commerce uvozila za dobrih 92 milijonov dolarjev reprodukcijskih materialov in opreme, v to vsoto pa so všteta tudi poslovno-tehnična sodelovanja s tujini tvrdkami. V tem obdobju smo največ uvozili iz ZR Nemčije, sledijo pa ji ZDA, Italija,

Švica, Francija itd. Iz držav SEV smo uvozili za okoli desetino od skupne uvožene vsote.

Glede uvoza lahko zapišemo še to, da se je ta dejavnost v minulih devetih mesecih neprestano srečevala z restrikcijami — o tem smo v našem časniku mnogokrat tudi že poročali, po drugi strani pa so se nam izredno povečale carinske zaloge. Ob koncu septembra smo imeli na carinskih skladiščih za več sto milijonov dinarjev uvoženih izdelkov. Spričo vseh restrikcij v Iskri Commerce računajo, da načrtovanih 130 milijonov dolarjev uvoza ne bomo mogli uresničiti.

V SERVISIH NA BOLJE

Servisna temeljna organizacija v Iskri Commerce je v prvih devetih mesecih poslovala uspešno in opravila za skoraj 340 milijonov dinarjev storitev, v to vsoto pa je všteta tudi prodaja rezervnih delov. Od tega so servisne delavnice opravile za dobrih 200 milijonov dinarjev storitev.

Nekoliko manj ugodno je gibanje zalog, saj so se le-te v devetih mesecih povečale za četrtno od tistih v začetku leta. Velike zaloge in precejšnje terjatve do kupcev so povzročile skoraj kritično likvidnostno stanje v TOZD Servis. Še naprej je aktualna tudi cenovna problematika.

USPEŠNO TUDI MARKETING IN ZASTOPSTVA

Marketingna temeljna organizacija je v devetih mesecih dosegla 98-odstotno realizacijo letošnjih zastavljenih nalog, lanskoletne rezultate iz enakega obdobja pa so presešli za 14 %. Ta rezultat je sorazmerno ugoden, zlasti zato, ker v Iskri zmanjšujemo namenska sredstva za nekatere marketinške dejavnosti. Zlasti so se zmanjšala naročila elementov za pospeševanje prodaje ter obseg in število akcij ekonomske propagande.

V TOZD Zastopstva so v tem obdobju poslovali dokaj uspešno in to kljub stabilizacijskim ukrepom na področju zunanjetrgovinske menjave. Vendar pa pričakujejo hujše posledice v zadnjem letošnjem četrtletju. L. D.

Z računalniki na sejmu Interbiro 80 v Zagrebu

Pred dnevi je zaprl vrata tradicionalni zagrebški specializirani sejem Interbiro '80, prireditev, ki so ji letos „prilepili“ še dodatno ime Informatika. Udeležilo se je kar 163 razstavljajcev iz petnajstih držav, med njimi šestdeset iz Jugoslavije. Skupno je razstavni prostor Interbiroja — Informatike obsegal 20.000 kv.m Iskra pa se je predstavila na treh stojnicah — na osrednji, kjer smo predstavili program temeljne organizacije Računalniki, na preostalih dveh pa „Zastopniška“ programa firm Kodak in Hewlett-Packart.

Letošnji Interbiro-Informatika je obsegal predstavitve naslednjih programov — obdelava besedil, pisarniško komuniciranje, obdelava pošte, retrografija, mikrografija, obdelava in distribucija dokumentov, obdelava podatkov, varnostna oprema, učila itd. V času Interbiroja so bila tudi številna posvetovanja in predavanja.

Osrednja Iskrina stojnica je bila letos v hali 11-A. Temeljna organizacija Računalniki se je predstavila s svojim celotnim programom — novim elektronskim pisalnikom, računalnikom C-18, mikroročunalnikom za vnašanje podatkov 1680/20, mikroročunalnikom za razvoj, šolskim mikroročunalnikom in novim mikroročunalnikom Iskradata 80.

Vodja osrednje stojnice Ivica Piližota, ki je sicer prodajalec računalniških sistemov v Iskrinem zagrebškem predstavništvu, je izredno pohvalno ocenil letošnjo Iskrino stojnico, in sicer tako glede videza kot namembnosti. Zlasti je opozoril na prizadevnost delavcev iz Marketinga v Iskri Commerce, saj so imeli zelo malo časa za preselitev računalniške opreme z ljubljanskega sejma Elektronike na Zagrebški velesejem.

Letošnja stojnica na Interbiroju je bila vse nekaj drugega kot lanska — letos smo razstavljali na 300 kv. m, lani pa na nič manj in nič več kot na 89 kv. m.

Po besedah vodje stojnice je bilo vse dni Interbiroja največ zanimanja za naš novi elektronski pisalnik, mnogi obiskovalci pa so si z velikim zanimanjem ogledali tudi novi Vegin mikročitalnik. Le-ta je v celoti Vegin, in v tem je tudi njegova prednost pred drugimi ob sedanjih hudih uvoznih restriktivnih ukrepih.

Osrednjo Iskrino stojnico si je ogledalo veliko število obiskovalcev, med njimi številni poslovni partnerji, o kakšnih ekonomskih rezultatih pa za zdaj še ni moč govoriti.

Omeniti velja še razstavo Iskrinega industrijskega oblikovanja, ki so jo naši marketinški delavci iz Iskre Commerce domiselno postavili ob rob našim računalnikom.

Kot je znano je Iskra Commerce generalni zastopnik za znano svetovno firmo Kodak. Izdelke te firme — v

glavnem mikrofilmsko tehniko smo predstavili v isti dvorani kot izdelke TOZD Računalniki, le na drugi stojnici. V ospredju pozornosti obiskovalcev je bil vsekakor elektronski avtomatski čitalce dokumentov Kodak IMT-150. Le-ta lahko deluje samostojno ali pa v povezavi z računalnikom.

Na „zastopniškem štantu“ firme Hewlett Packart smo izključno predstavili računalniško tehniko. Pri njih je bilo največ zanimanja za novi barvni računalnik. L. D.

Za naše računalnike so se zanimali tudi mladi.

Od novega, lastnega računalnika si v Vegi veliko obetajo.

28. PRAZNIK FERITOV

PREGLEDALI USPEHE IN NAREDILI NAČRTE

V TOZD Feriti so homogen kolektiv. Znajo skupaj pljuniti v roke. Samo bežen sprehod po tovarni pove, da vsakdo dobro ve, kaj je njegov posel. Ni skupin v klepetu ob kavici. V tej tovarni vsako leto proslavijo obletnico ustanovitve tovarne, s pregledom dela, s priznanji in jubilejnimi nagradami. Letos so proslavljali v petek, 24. oktobra, delovno, na slovesni seji delavskega sveta. Podelili so jubilejne nagrade, priznanja 7 najboljšim delavcem in trem zunanjim sodelavcem.

Pred slavnostno sejo domačega Delavskega sveta sva šla z direktorjem Dušanom Dolničarjem skozi tovarno. Pravzaprav ni letos kaj posebnega videti. Nekaj novih strojev in nekaj novih organizacijskih prijemov v proizvodnji. Tudi razvojniki in tehnologi so naredili lep korak naprej od lani. To je nekako vse, "je skromno dejal Dolničar.

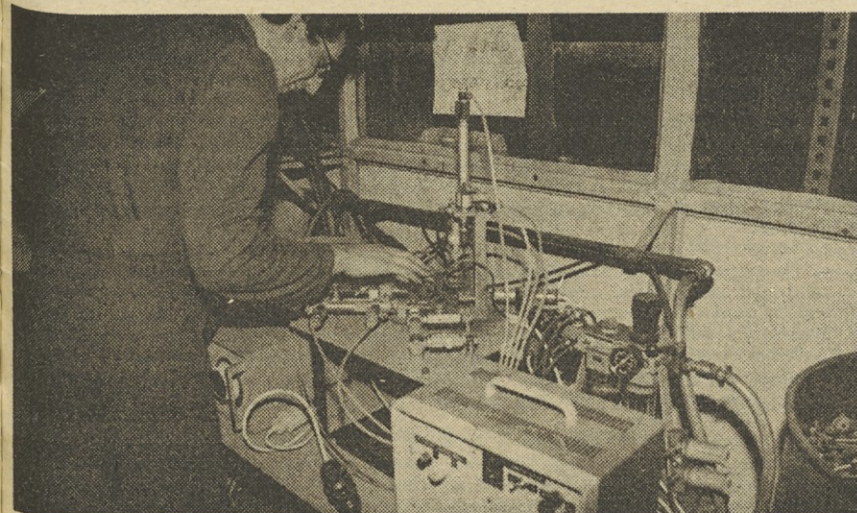
Za temi „čisto navadnimi“ koraki

pa se skriva velik korak naprej. Letos so dvignili produktivnost za več kot 60 %, izvozili so nad 30 % več kot lani, povečali so celoten prihodek. Vse to le s 3 % več zaposlenimi kot lani ta čas. Napravili so soliden temelj za novo investicijo v širitev proizvodnje, ki ima vse ekonomske pokazatelje za dobro prosperiteto.

Najbrž je skrivnost njihovega velikega uspešnega prodora in lepih poslovnih rezultatov njihovo nenehno prizadevanje za najvišjo – profesionalno kvaliteto. Proizvajajo že nad 60 % svojih izdelkov v tem visokem kakovostnem razredu, po katerih je veliko povpraševanje doma in v svetu.

Hkrati pa tehnologi in razvojniki intenzivno delajo na novih programih, na tehničnih izboljšavah, odpravljanju ozkih grl v proizvodnji, na zamenjavi uvoženih surovin in polizdelkov z domačimi in še bi lahko naštevati.

Letos so v proizvodnjo postavili stroj za lepljenje kontaktov. Ta avto-

Avtomat za magnetenje.

DO ZORIN

Dobri začetni koraki

(Nadaljevanje s 6. strani)

opravljal v Ljubljani, se pravi ob manjših potnih stroških. V tem TOZD trenutno prekoračujemo resolucijsko dovoljeno maso za potne stroške in glede na obstoječi trend dvomimo, da se bomo do konca leta uspeli ujeti v okvir omejitev. S to problematiko smo ob spreminjanju planov, pogojenih s sprejetjem resolucije, opozorili ustrezne organe v SOZD in tudi na občini.

Pri razporejanju čistega dohodka smo se gibal v obliki planirane strukture posameznih postavk glede na realiziran dohodek.

Sodimo, da bomo v drugi polovici leta zaostanek v prihodu nadoknadili in plan dosegli, oz. še celo za nekaj preseglei.

V zvezi z notranjo konsolidacijo, ujetjem med posameznimi TOZD, je treba reči, da vsaka TOZD prihaja iz svojega okolja, kjer je bolj ali manj samostojno poslovala, na osnovi svojih usmeritev. To nam je povzročalo nekaj težav pri delu, nekatere pa so ostale še naprej. Zdaj je pripravljenost za sodelovanje s strani vseh TOZD tolikšna, da bomo vse ostale odprte postavke lažje razrešili. Tako je zdaj tudi pri samih TOZD, prisotna želja po čim bolj enotnem urejanju posameznih skupnih zadev. Iz takega urejanja sledijo po eni strani manjše administrativne obremenitve, po drugi strani pa lahko dobimo med seboj bolj primerljive podatke. Dejavnosti vseh naših TOZD so take, da so podatki med seboj primerljivi:

– npr. dohodek na delavca, določena sredstva za širitev materialne osnove na delavca, bruto osebni dohodek glede na strukturo zaposlenih in na zahtevnost nalog, ki se v posameznem tozdu pojavljajo.

V naslednjem planskem obdobju bomo lahko ponudili Iskri sestavljene naloge, v katerih bo sodelovalo več TOZD. S takimi sestavljenimi nalogami bomo lahko zgradili kompleksne rešitve (npr. informacijski sistem SOZD, posamezne informacijske podsisteme, organizacija posameznih poslov, funkcij ipd.), hkrati pa bomo na njih dosegli sodelovanje sodelavcev, ki tega sedaj niso bili navajeni. Mislim, da je za nadaljnji razvoj naše delovne

Direktor DO ZORIN – Marjan Trojar.

organizacije, ravno pripravljenost strokovnih sodelavcev, da delajo in si pomagajo na skupnih nalogah, temeljnega značaja. Danes že imamo izdelane predloge za takšne skupne nastope in upam, da bodo prve naloge stekle že konec letošnjega leta.

Kot največji problem našega združevanja moram ponovno izpostaviti prostor. Teh težav smo se zavedali že pred združevanjem in se je vprašanje prostorov pojavilo kot pogoj, da združevanje realiziramo. To se počasi rešuje. TOZD so lahko lokacijsko ločene, vsaka zase ima neustrezne prostore, za skupne službe smo začasno pridobili 30 kv. m (6 sodelavcev). Zaradi tega nismo mogli združiti računovodske funkcije in zaenkrat poteka ločeno. V dveh TOZD, ki do sedaj nista imeli računovodskih služb, smo jih morali sedaj oblikovati.

Sodimo, da je prostorska ureditev in pridobitev ustrezne računalniške opreme bistvenega pomena, da se dobro notranje organiziramo, in da lahko ponudimo tiste rešitve, ki jih s tako kadrovsko strukturo lahko ponudimo. Zato v za naslednje srednjeročne obdobje razmišljamo, da bomo investirali v računalnik in začeli pripravljati sredstva za zagotovitev lastnega deleža za gradnjo po letu 1985.

To je trenutna situacija o naših problemih, grobih predvidevanjih in poročilo o prvi polovici skupnega poslovanja, ki je dobro. M.O.

Jubilanti dela in dobitniki priznanj v Feritih.

matska naprava bo zamenjala kar 10 delav. Odpadel je tudi človeški faktor pri kvalitetni ravni v tej fazi proizvodnje. Pognali so tudi stroj za nanos silikonske zavore in avtomatsko napravo za magnetenje in še nekaj tehnoloških pridobitev je bilo. Vse te polavtomatske ali avtomatizirane faze so razbremenile celo vrsto ljudi, ki so jih zaposlili drugod. Odpadla so tudi ozka grla.

Precej tehnoloških izboljšav so prenesli tudi v proizvodne obrate v Ljubnem in Solčavi. Tehnologijo so v teh poslovnih enotah močno posodobili in tja prenesli tudi zahtevnejši proizvodni program.

Družbenopolitično delo se je letos ob močni udeležbi dobrega obveščanja lepo razmahnilo in tudi udeleževanje pri samoupravnem dogovarjanju in odločanju je vse bolj tvorno.

Tudi šport je lepo zaživel, tako zimski kot tudi poletni na igriščih. Nič posebnega ni, če se popoldne na igrišču sreča kar polovica kolektiva na tekmi, eni kot igralci, drugi pa navijajo. Tudi letovanja so letos omogočili več sodelavcem z organizacijo in sofinansiranjem TOZD. Letovanje so organizirali na Lošinj.

O vsem tem so govorili na slavnostni seji Delavskega sveta. Drugo leto pa bodo nadaljevali z istim tempom. Nato so prejeli nagrade ob delovnih jubilejih v Iskri: Za 20 let: Stanislava Prelec

Za 10 let: Žarko Kranjc, Stojan Miljković, Borivoj Nikolić, Jožica Petelin, Rada Stevanović in Stanka Vranješ. Priznanja za prispevek k razvoju tovarne pa so dobili: Ivanka Nadvežnik, Olga Kropivšek, Rada Stevanović, Marjeta Miljković, Slavka Trbovšek, Marija Valant in Marko Kokalj.

Za zunanje sodelavce, ki so prejeli priznanja pa so jih utemeljili takole:

TOZD ZAGORKA, tvornica opekarskih, vatrostalnih i kiselootpornih proizvodov iz Bedekovčine: Vodstvo TOZD, direktor Dragutin Sadaic in strokovne službe, predvsem pa ing. Novosel kot odgovorni tehnolog in Tkalec – direktor komerciale, so z vso zavzetostjo in znanjem sledili potrebam TOZD Feriti po specifi-

Poslovna enota v Solčavi.

REZKA PETAN se je po 22 letih dela v mokronoški Iskri poslovila od sodelavcev in odšla v pokoj. Delala je vse od začetka dela v tej tovarni. Ko smo jo vprašali, če ji bo kaj dolgčas, je vskočila sodelavec in dejala, da bo Rezka imela najlepše čase, saj hodi na počitnice na Azurno obalo. Vsi smo se nasmiali. Mislim, da je to šala pa mi je Rezka pomagala iz zadrege: „Res hodiva z možem vsako leto na dopust v okolico Marseillea in v Pas de Calais. Mož je namreč svoj čas delal v Franciji in ima francosko pokojnino in tam tudi stare prijatelje, pri katerih preživiva dopuste ob morju.“ Sodelavci so Rezki kupili spominska darila in lep šopek. Vsi pa smo ji zaželeli mnogo lepih dni doma in na Azurni obali.

MAGISTRU
MIRANU JARCU
V SPOMIN

De mortuis nil nisi bene – o mrtvih le dobro, so rekli latinci. O našem Miranu pa lahko govorimo, kot smo govorili za njegovega življenja, le dobro. Velik strokovnjak, praktik in široko razgledan mož je bil. Trden značaj in prodoren, miselen človek.

Ob vsem tem, pa je bil najboljši tovariš, sodelavec in sogovornik z vsakomer izmed nas v Magnetih. Za vsakogar je imel dobro besedo, ni ukazoval, svetoval je in naročal in radi smo črpali iz njegove bogate zakladnice znanja, izkušenj in njegove modrosti.

Kruta bolezen ga je iztrgala izmed nas in smrt nam ga je vzela za zmerom. Nastala je velika praznina. Magister Miran Jarc je živel s tovarno, za tovarno in z nami. Bil je poln načrtov za danes in za novo tovarno, katere otvoritve ni dočakal.

V bridkih trenutkih lahko rečemo le to, da bomo ohranili na našega magistra tako svetel spomin, kot je bil Miran svetel, sončen in globoko človeški značaj.

Naj mu' bo lahka slovenska zemlja, ki jo je imel tako rad!

Sodelavec

domačih induktivnih komponent v proizvodnjo telefonskih central. Njegova zasluga so tudi hitri rezultati meritev in testiranja novoosvojenih izdelkov. S svojim prispevkom je ustvaril pogoje za hitrejšo rast obsega kvalitetnejšega deleža proizvodnje TOZD FERITI v zadnjih dveh letih.

Ing. Janez GROS – vodja nabavne skupine za elektronske elemente TOZD Nabava, DO Elektromehanika Kranj.

Z izredno osebno angažiranostjo ter uspešnim koordiniranjem med tehničnimi, planskimi in prodajnimi službami temeljnih organizacij združenega dela ISKRA Elektromehanika Kranj in TOZD Feriti, je dosegel vzorno sodelovanje in obojestranski uspeh pri uvedbi navitih komponent in samih feritnih jeder v proizvodnjo več temeljnih organizacij ISKRA Elektromehanike, ki so se do nedavnega še uvažale. S tem je prispeval k izboljšanju zunanjetrgovinske bilance svoje delovne organizacije, TOZD-u Feriti pa omogočil hitrejšo rast. F.K.

ISKRA – IEZE
TOZD Tovarna specialnih elementov in materialov Ljubljana, Tržaška 2

vabi k sodelovanju delavko za opravljanje naslednjih opravil in nalog:

1. ČIŠČENJE PROIZVODNIH PROSTOROV

v popoldanskem času v enoti TOZD Kotnikova 16

Od kandidatur pričakujemo končano osemletko. Delovne izkušnje niso potrebne.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom in s pogojem poskusnega dela. Podrobnejše informacije dajemo kandidatom na neobveznem ustnem razgovoru.

Vloge sprejemamo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA TOZD SEM, kadrovska služba, Ljubljana, Tržaška 2.

TOZD POLPREVODNIKI TRBOVLJE

Kako teče naše poslovanje

Preteklo so že tri četrtine letošnjega poslovnega leta, pred nami je še zahtevno delo zadnjega četrtletja, v katerem bomo skušali nadomestiti zamujeno ali vsaj deloma popraviti rezultate na tistih področjih, kjer nam najbolj škriplje. Eno od teh je vsekakor realizacija proizvodnje, ki kronično zamuja obveznosti po gospodarskem planu. Zamujenega ne bo mogoče nadomestiti in do konca leta izpolniti obveznosti, zato ocenjujemo, da bomo ob sedanjih naporih ob koncu leta lahko beležili le 80 % realizacijo proizvodnje nasproti gospodarskemu planu.

Bolje sledimo obveznostim s prodajo izdelkov. Tudi po dopustih beležimo pozitivne rezultate, tako pri prodaji na domačem trgu, kot tudi v izvozu, kar je še posebej vzpodbudno.

Rezultati poslovanja so znani za osem mesečno obdobje in jih lahko ocenimo pozitivno. Nekaj najpomembnejših podatkov: celotni prihodek je realiziran v višini 188.607 din, to predstavlja 70 % letnega plana, od tega smo izvozili za 61.510 tisoč din, ali 32 %, porabili pa smo le 65 % planiranih sredstev, zato sta dohodek in čisti dohodek bolj realizirana kot celotni prihodek in sicer: dohodek 73,5 %, čisti dohodek 78,5 %.

Dosežen čisti dohodek smo razde-

lili: za osebne dohodke in sklad skupne porabe 56.422.804 din — 64 % GP, za poslovni sklad za razširitev materialne osnove dela 35.625.311 din — 80 %, za rezervni sklad 2.198.914 din — 50 %.

V proizvodnji trboveljske Iskre

Rezultat daje tudi možnost poročna osebnih dohodkov na osnovi določil republiškega dogovora in uresničevanja družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980. O

tem je na zadnji seji že razpravljaj in sklepal DS TOZD.

Ob teh ugotovitvah lahko v našo prihodnost gledamo kar samozavestno, vendar tudi samokritično, ker se zavedamo, da bi lahko bili rezultati še boljši, če ...

Vsi ti zaključki morajo biti osnova za gospodarski plan za leto 1981, ki ga že intenzivno pripravljamo. Zavedati pa se moramo, da se pogoji poslovanja zaostrojujejo, kar bo od nas zahtevalo tudi vlaganje večjih naporov, kot smo jih bili vajeni doslej.

Olga Malgaj

MALI NOGOMET

V okviru XIV. letnih športnih iger ObSS Kranj je bilo v petek, 24. oktobra zaključeno tekmovanje v malem nogometu.

Za tekmovanje je bilo prijavljenih 36 ekip OOS. ISKRA Elektromehanika je nastopila s tremi ekipami. V predtekmovanju sta se najbolj plasirali ekipi ISKRA B in ISKRA C, ki sta v svojih predtekmovalnih skupinah zasedli prvi mesti in se uvrstili v zaključni del tekmovanja. Tekme v polfinalnih skupinah so bile zelo zanimive in nekatere tudi na zavidljivi kvalitetni ravni. ISKRA B je v svoji skupini zmagala in se uvrstila v finale. ISKRA C je zasedla v svoji skupini 4. mesto in se je v zaključnem delu borila za 7. mesto. Rezultati finalnega dela tekmovanja:

ISKRA B : SAVA A	3:0
PLANIK A : GRADBINEC A	6:2
GORENJSKI TISK : IBI	4:0
ISKRA C : MERKUR	3:0

Končna uvrstitev ekip od 1. do 8. mesta:

1. Iskra B, 2. Sava A, 3. Planika A, 4. Gradbinca A, 5. Gorenjski tisk, 6. IBI, 7. ISKRA C, 8. Merkur.

Iskra B je večino tekem odigrala v sestavi: Gros, Stenovc, Vukič, Brezar, Kert, Mokič, Mažgon, Češen in Kožar.

Poudariti velja, da je tekmovanje potekalo brez zapletljivih. Ponočila pa se je stara napaka, da se je začelo prepozno. Veliko tekem sta ovirala dež in blatno igrišče. Za nameček po finalnih tekmah ni bilo podelitve pokala in priznanj najbolje uvrščenim ekipam. Vodstvo tekmovanja in organizator tekmovanja se bosta morala v bodoče poigrati tudi s temi „malenkostmi“ za dobro končno oceno tekmovanja. R. Kožar

TURNIR V MALEM NOGOMETU

V delovni organizaciji Avtomatika velja športniki za zelo aktivne, kar se odraža tako na Iskrinih športnih igrah, kot tudi v raznih občinskih tekmovanjih. Prav tako se radi srečujejo v tej ali oni športni vrsti tudi znotraj same delovne organizacije.

Eno izmed takšnih srečanj je bilo tudi v soboto, 25. oktobra v Vidmu pri Dobropolju in sicer v malem nogometu. Nastopilo je skupno pet ekip iz naslednjih TOZD Avtomatike: ELA iz Novega mesta, Stikalni elementi iz Dobropolja, ekipi ljubljanskih TOZD Sestavni deli in Orodjarna ter ekipa iz TOZD Releji iz Makol.

Čeprav je za časa tekmovanja deževalo, tako športniki, kot tudi gledalci, ki jih je turnir privabil, niso odnehali in med ekipami zagrižen boj ni ponehal do finalnega srečanja med ekipama TOZD ELA in TOZD Sestavni deli iz Ljubljane.

Najboljša je bila novomeška ekipa, ki je zanesljivo in z domiselno igro uspešno obratovala z vsemi nasprotniki, ostale ekipe pa so se uvrstile takole: 2.) Sestavni deli, 3.) Stikalni elementi, 4.) Orodjarna, 5.) Releji.

Preden bo nastopila zima, še bodo v internih tekmovanjih pomerili športniki še v drugih panogah in tudi o tem bomo sproti na kratko poročali. —JC—

ŠAHOVSKA NOVICA

Aktivnost šahistov Elektromehanike ne popušča. Na to kaže tudi dejstvo, da smo letos organizirali mesečne turnirje celo v mesecih, ki so izrazito dopustniški.

Na 10., to je oktoberskem hitropoteznem turnirju, je prepričljivo zmagal Lojze Deželak pred Albinom Oblesčakom, Jožetom Cimprmanom, Lojzetom Mezgom, Marjanom Planincem, itd.

Olga Štampihar

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra Industrija za elektronično, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

— V.d. glavni urednik Otmaz Zorn, odgovorni urednik: Dušan Željčev, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar — komentator Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Marko Rakušček (Avtoelektronika), Boris Čerin (DO Elektrozveze) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Trg revolucije 3, tel.: 324-061, 324-261. — Tisk: — Časopisno tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ČASOPISNE NOVICE

V novomeški občini živi samo 3 % prebivalcev vse Slovenije, vendar je ta občina izvozila v prvem polletju letošnjega leta po vrednosti 8 % celotnega izvoza Slovenije. V primerjavi z istim obdobjem lani so v občini povečali izvoz kar za 66,6 %. Med podjetji, ki so dosegla najboljše izvozne uspehe, sodi Novolet, na drugem mestu pa je že Iskra v Sentiernju.

V osnutku republiškega dogovora o skupnih temeljih načrta SRS so navedena merila za prestrukturiranje gospodarstva, na podlagi katerih bodo ocenjevali primernost naložb. Med drugim je zapisano, da bi vsaka nova naložba zagotavljala 400 din dohodka na delavca in na sto vložnih dinarjev dala 75 din dohodka.

Pri medobčinskih zbornicah za Gorenjsko so na temelju kazalnikov uspešnosti za minulo leto preizkusili merila in ugotovili, da od 400 TOZD izpolnjuje prvi pogoj le 21 TOZD. Med Iskrinimi TOZD na Gorenjskem navaja kranjski Glas le Računalniške in ATC.

Podjetje Cimos, ki je nastalo 1972. leta na temelju skupnega vlaganja Citroena iz Francije, Iskre in Tomosa, predvideva drugačno razporeditev del znotraj delovne organizacije. Tako naj bi temeljna organizacija v Buzetu izdelovala menjalnike in montirala motorje v avtomobile vrste GS. Buzetski Cimos načrtuje zato velike investicije v naslednjem srednjeročnem obdobju, pri zbiranju sredstev pa bo sodelovala tudi skupnost občine Rijeka.

Na dan vstaje makedonskega ljudstva so vključili v Prilepu novo avtomatsko telefonsko centralo vrste metacanta 10 CL — so zapisale beograjske Večernje novosti. Nova centrala je super moderna, opremljena je z računalniki in ima trenutno zmogljivost 12 tisoč telefonskih priključkov, toda možno je njeno zmogljivost še podvojiti. Takoj po svečani otvoritvi so začeli monterji s povezavo novih 2.000 telefonov za tiste naročnike, ki so odkupili priključke z lastnim deležem v obliki kredita 5.000 novih dinarjev, pošta pa je sprejela obveznost, da jim bo kredit povrnila s 4 % obrestmi.

Skopski Večer opozarja, naj ljudje ne kupujejo v tujini telefonskih aparatov, čeprav so renomiranih znamk. Pošta priključuje telefone samo iz proizvodnje Iskra, oz. tiste, ki imajo atest skupnosti PTT Jugoslavije.

Stabilizacijska naravnost mora tudi prihodnje leto nujno zajeti vse oblike porabe ne le osebno, marveč tudi skupno in splošno, pa še investicijsko so poudarili na seji odbora za tekočo gospodarsko in socialno politiko izvršnega sveta SRS, ko so obravnavali izhodišča za sestavo republiškega proračuna za naslednje leto.

Odbor je ugodno ocenil skupno akcijo izvršnega sveta SRS, gospodarske zbornice, SISEOT ter Narodne banke SRS, da bi nekatere večje gospodarske organizacije, ki že precej izvažajo, letos še dodatno izvozile za okrog 100 milijonov dolarjev. Kot kaže, bo ta dodaten izvoz uresničen, saj so nekatere organizacije sprejele velike dodatne izvozne obveznosti, kot npr. Iskra — 5.000.000 dolarjev. Članek v Delu izpod peresa Igorja Prešerna.

Skoraj vsi pomembnejši jugoslovanski dnevniki so objavili razširjeno informacijo, da so v Nišu položili temeljni kamen za tovarno slikovnih (barvnih) cevi. Pri tem navajajo investicijo 2,3 milijarde dinarjev, ki jo združujejo EI, Iskra in RIZ, letno proizvodnjo 350.000 slikovnih cevi in proizvodnjo po licenci holandske firme Philips. Začetek proizvodnje je načrtovan v letu 1982, zaposlenih pa bo 600 delavcev.

Na sestanku izvršnega odbora sekcija za Avstrijo v zvezni gospodarski zbornici so ugotovili, da je bila udeležba jugoslovanskega združenega dela na letošnjem mednarodnem velesejmu na Dunaju zelo uspešna in hkrati vzpodbudna za razširitev blagovne menjave med Avstrijo in našo državo. Nasploh je jugoslovanski izvoz v Avstrijo v osmih letošnjih mesecih zabeležil porast skoraj za eno četrtino in sicer na vrednost 126,1 milijona dolarjev. Uvoz se je povečal samo za 2,8 %, toda trgovinski deficit je še naprej zelo visok in znaša 229 milijonov dolarjev.

Beograjski Privredni pregled je objavil 8-mesečno bilanco poslovanja SOZD z naslovom „Nadaljuje se dinamična rast izvoza“. Iskra je v tem razdobju dosegla proizvodnjo v vrednosti 7,7 milijarde dinarjev, ali 11,8 % več kot v istem razdobju lanskega leta. Realizirana proizvodnja po tekočih cenah pa je dosegla celo vrednost 10,13 milijarde dinarjev. V vseh delovnih organizacijah je dosegla proizvodnja raven planskih predvidevanj in je bila hkrati precej višja kot v istem razdobju lani.

Tudi izvoz je znatno napredoval, hkrati pa je uvoz precej zaostal glede na dinamično rast proizvodnje.

„Poslovanje za vzgled“ je naslov članka v rubriki pisma bralcev v splitski Slobodni Dalmaciji. „Če se vam pokvari Iskrin telefon, ga pošljite proizvajalcu, tam ga bodo popravili hitro in vrnilo brez kakršnega koli plačila.“ Bralec Krsto Stadoljev iz Vodice piše, da se mu je pokvaril telefon. Nesel ga je v delavnico PTT v Šibeniku, tam pa ga niso mogli popraviti zaradi manjkajočih delov. Poslal ga je nato Iskri v Kranj in dobil nazaj, hkrati pa so mu na željo v servisu Iskre v Ljubljani še vgradili nekatere dodatne dele brezplačno. Zadnji odstavek dopisa pravi: „Krasen primer poslovnosti in vzgled za mnoge druge.“

Zbral in uredil Marjan Kralj

ZAHVALE

Ob nenadni izgubi najinega očeta

FRANCA BITENCA

Ob tragični smrti dragega očeta

ALOJZA KOŠIRJA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD ATC za izražena sožalja in podarjeni venec

hčerka Katarina Bajželj.

Ob boleči izgubi

mojega dragega očeta

SLAVKA KOŠIRJA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem na traku T22 za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Agata z družino.

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi

ljubljenega sina

ZDENKA POGAČNIKA

iz Zg. Besnice

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Prodaja, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali cvetje in ga pospremil na njegovi zadnji poti

žalujoči: mamica Anica, očka in sestra.

Napet trenutek s turnirja v malem nogometu Avtomatike.

Prebrali smo za vas

Kot vsako leto na jesen, so tudi letos izšle v tradicionalni Kurirčkovi knjižnici štiri knjige, dela slovenskih piscev za mladino. Pri tem pa velja že takoj spočetka omeniti, da so naklade Kurirčkove knjižnice za naše razmere izredno visoke: 20.000 izvodov, kar vsekakor predstavlja tudi svojevrsten fenomen pri nas in potrditev, da dobra dela za mladino vedno in povsod najdejo svoje številne bralce.

Med letošnjimi štirimi knjigami te knjižne zbirke je tudi pesniška zbirka Vojana Tihomirja Arharja „Ogenjček“.

Pesnik Vojan Tihomir Arhar, ki se je sicer rodil v Ljutomeru, a živi v Ljubljani, nikakor ni neznan ime mladim in najmlajšim bralcem, saj objavlja svoje pesmi v najrazličnejših mladinskih revijah, največ v reviji Kurirček, zatem v Cicibanu, tržaškem Galebu in celovškem Mladem rodu. Sicer pa je že doslej izdal tri knjige pesmi: Capljači 1972, Kresnice 1974 in Letni časi 1979, vse tri njegove knjige pa je izdala založba Borec.

Vsekakor pisati za mladino, povrhu pa še pesmi, nikakor ni lahko, saj so, kot smo že večkrat ugotovili, mladi bralci izredno kritični in jim je tudi težko vsiljevati in prodajati slabo literaturo, saj je za njih najboljša literatura komaj dobra.

Arharjeva otroška poezija vsekakor ustreza vsem normam in kriterijem dobre mladinske poezije, ker ima poleg artističnih odlik, ki se kažejo v ritmičnosti in zvočnosti rime tudi vsebinsko sporočilo, ki temelji na realnih okoliščinah otrokovega sveta. Tako je Arhar vseobsegajoče zajel pestri in dinamični svet sodobnega, našega otroka, ni ostajal samo v pravljici in lahkotni fantaziji, temveč je znal otroški svet nepokvarjenosti in fantazije predstaviti z vsemi sedanjimi realnostmi, ki posegajo vanj: v njegovi poeziji ni samo tradicionalnih živali in rekvizitov otroškega sveta, temveč so prisotni tudi moderni dejavniki, ki vplivajo na našo celotno kulturo in civilizacijo, pa naj gre tu za tehniko ali pa nove odnose v naši družbi, ki temelje na zgodovini in revolucionarni tradiciji našega človeka.

Še posebej pa velja opozoriti na humornost njegove otroške poezije, ki je svojevrstna odlika pa tudi kvaliteta, ki daje njegovi poeziji še poseben blešč in žlahtnost, da ne govorimo o posebnem izboru in igri njegovih besed, dovoljo katerih dobiva njegova poezija še poseben, umetniški čar, kar vse ji omogoča, da si še laže in hitreje najde pot do otrokovega srca in njegovega čustvovanja.

Arharjev Ogenjček vsebuje pet zaključnih ciklusov otroških pesmi in sicer cikle Pravijo, Palčki, Pike, Praznične in Limanice. Limanice so v bistvu dokaj duhovite in kratke uganke v verzih, ki jih sicer ni težko razvozlati, a so vendar izredno domiselne in vsekakor sodijo med najboljše, kar jih imamo na Slovenskem v tej izredno bogati, domiselni in tudi dokaj zahtevni literarni vrsti.

Zbirka Ogenjček je torej izšla, kot smo že zgoraj zapisali, v letošnji redni zbirki Kurirčkova knjižnica, ki jo izdaja založba Borec v Ljubljani.

D. Ž.